

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásos petisor egyszeri hirdetése 30 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilnter: minden sor 40 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Fő-utca 55. sz.
Kiadóhivatal: Kósch ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

A sárosi tót nyelv.

A tárgyilagossá eszmecsere soha sem árt; haszna mindenesetre van. Ezt az elvet tartva szem előtt, fogtam hozzá jelen cikkem megírásához.

Az EPERJESI LAPOK folyó évi január hó 6. és 13-iki számaiban Zsebráczky Géza és Lesskó István urak tollából megjelent két cikk — bár teljesen egyetérték azok céljával — nem hatott rám az igazság közvetlen, meggyőző erejével. Nem hatott pedig azért, mert mindkét cikkirő igazának védelméül személyekre, tekintélyekre hivatkozik; megfélemedve arról, hogy egy-egy nyelv létét, vagy nem létét nem tekintélyek döntik el — bármily érdemeik is legyenek a nyelv fejlesztése körül —, hanem maga a való tény. Vagy él valamely nyelv, vagy nem él; ha él, ez nem a tekintélyek érdeme; ha nem él, a tekintélyek nem teremtik meg. A nyelv a népfajjal együtt fejlődik. Így fejlődött a «sárosi tót nyelv» is, a melyet a hivatkozott cikkirők cikkeik folyamán nyelvjárásá, illetve tájnyelvé degradálnak.

Pedig nem «nyelvjárás», nem «tájnyelv» a «sárosi tót nyelv», hanem nyelv, valóságos élő nyelv, a melynek irodalma ugyan nincsen, de a mely a nép ajkán él és virágzik, a mennyire szókincséből következtetni lehet, a XIV—XV. század óta kifejlődött alakjában, bővülve természetesen újabb és újabb szavakkal és kifejezésekkel. A melynek semmi köze sincs a nyugati tót, illetve morva nyelvhez, a melytől úgy szókincse, mint mondatfűzése és szórendje teljesen elütő s a melylyel csak annyiban van rokonságban, hogy egy anyától — az ó-szlávától — ered, akár a kis- vagy nagy-orsz, avagy a horvát stb. (Fajlag is csak oly közünk van a nyugati tótokhoz, sőt talán annál is kevesebb. Népünk ugyanis javarészt magyar, vallon, német és rutén keverék.) A melynek hangtani törvényei is teljesen mások, sőt ellentétesek.

«Sárosi tót nyelv» tanunk nincs, nem lehet tehát adott norma szerint írni sárosi tót nyel-

ven» — írja az egyik cikkirő. Engedelmet! Nincsen ugyan írott vagy nyomtatott nyelvtani tankönyvünk, de *nyelvtanunk* — helyesebben nyelvtani szabályaink igenis vannak. Azok nélkül nem is lehet egy nyelvet elképzelni. Az írott nyelvtani tankönyv még nem kritériuma egy nyelvnek.

«Nincs ortografiánk, de kialakulhat még» — folytatja tovább. Ne alakuljon ki! Írjunk *fonetikus magyar helyesírással*. Magyarul mindenki tud olvasni s írni (a ki egyáltalán tud). Semmi akadályba avagy nehézségbe sem ütközik a fonetikus magyar helyesírás használata.

Lássuk csak:

«Nye hodz do nasz, nye hodz, bo ja cze nye pitam.
Budze do nasz hodicz z Presova kapitana».

avagy: «Dubrava, Dubrava, mila vodu brala,
Ja szebe zaspival, ona zaplakala.
Ja szebe zaspival na vranim konyicisku
Ona zaplakala: Vracz se suhajicisku».

avagy: «Csi cze tu poboskacz, csi dalyej pujdzeme,
Moja draha duso, sak i tu mozemem».

avagy: «Poznac z se si mila moja falyecna,
Viruczila si me z tvoho szerdeczka
Ah, sak zsije ten muj svedek na nyebe,
Zse szom se doszcz na szuszsoval pri tebe».

avagy: «Idu ovecki ubocu,
As se jim rozseczki migoocu.
Idu ovecki na szalas,
Ah csi tam zsije bacsa nas».

avagy: «Ten zborovszki pycoban, hodzi jako nyemecz,
Nye jednej dzivecki zdejme z hlavi venyecz».

Ez a néhány példa, azt hiszem, eléggé bizonyítja, hogy teljesen igazam van akkor, a midőn a fonetikus magyar helyesírás mellett kardoskodom.

De igazolom egyúttal azt az állítást is, hogy népünk nyelvét nem lehet, nem szabad nyelvjárásnak, avagy tájnyelvnek minősíteni. A ki csak kissé foglalkozott is a nyugati tót nyelvvel, az teljesen igazat fog adni nekem. Az ellenkezőjét csak a pánszlávoknak van okuk állítani, a kiknek érdekükbe vág, népünket irodalmi nyelvükkel boldogítani.

De XVII—XVIII. századból megmaradt írott emlékek is mellettem szólnak. Így a legérdekesebbek egyike az az eskümlinta, a mely-

lyel 1706. szeptember havának 19-ik napján Szécsény mezején nemességünk egy része fel- esküdtött. Fonetikus magyar helyesírással, tiszta «sárosi tót nyelven» van az írva!

Végül még egyet. Ne nevezzük oly szűkeblűen népünk nyelvét «sárosi tót nyelvnek». Nem sárosi tót nyelv ez, beszélék ezt Szepes-, Zemplén-, Abaúj-, Ungmegyékben is; hívjuk inkább — megkülönböztetésül a nyugati tót nyelvtől — «keleti tót nyelv»-nek. Ez az elnevezés legjobban felel meg földrajzi fekvésünknek.

Dvortsák Győző,
Sárosvármegye levéltárosa.

Költségmentes menedékhelyek iszákosak részére.*

A humanizmus korát éljük. A midőn ugyanis az állam túl van terhelve par excellence állami feladatokkal, természetszerűleg a társadalomra hárul a maga körében eleget tenni a humanizmus követelményeinek és a közjó érdekében létesített művekkel az állam feladatán könnyíteni.

Ennek folyományaképp a modern társadalom oda-törekszik, hogy az emberi nyomort — a mennyire lehet — megszüntesse, enyhítse, hogy az éhezőknek kenyeret, azoknak, a kik fáznak, meleg szobát és kellő ruházatot adjon, hogy az elaggottakat és keresetképteleneket eltartsa, a betegeket gyógyítsa, a munkanélkülieket munkával és keresettel lássa el, az elmebetegeket gyógyintézetekben, a tudóvadászeket szanatóriumokban helyezze el, a vakokat oktassa, a gyenge és tüdülést igénylő gyermekek részére szünidei gyermektelepeket létesítsen — szóval a társadalom törekvése odairányul, hogy az észlelt nyomort enyhítse, sőt — mint a genfi konvenczió mutatja — még az ellenséggel szemben a háború idejében is az emberiség követelményeinek igyekszik megfelelni.

Így keletkeztek a legkülönbözőbb intézetek: kórházak, tébolydák, elmeegógyintézetek; vörös- és fehér-

* Dr. Ferstein Márk vármegyei főorvosnak az alispánhoz intézett, kiváló fontosságú emlékiratát közöljük itt, a melyet a vármegyei közgyűlés elfogadott és annak alapján felirt a belügyminiszterhez. Szerk.

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

VIRÁGMESÉK.

Népregek nyomán írta és az Eperjesi Széchenyi-körben fel- olvasta Szémán István. (Folyt. és vége.)

A szél elült, a száraz levelek meg se mocczantak s a mélységes csendben bájosan emelte föl lehajtott fejét a kicsi *primula*...

— A győzelemből én is részt kérek... A reménynél erősb a szeretet, a mely nélkül kihál a remény, megfagy a hit, a mely nélkül nincs haza, csak lakóhely, nincs család, csak érekkör, a mely nélkül nincs igazi boldogság... Én, ha tudni kívánjátok — a szeretet virága vagyok.

Nagyot néztek a hervadt virágok s a földhöz hajolt a mirtus büszke feje is s lázasan suttozta:

— Lássuk hát, milyen az igazi szeretet?

— Hol a szeretet, ott a boldogság — kezdte a *primula* —, a hol az kihál, ott az arany s a kincs nem boldogít... De a szeretet ezer faja közül különösen egy ad nagy, felemelő boldogságot... az a szeretet, a mely azt mondja, hogy tanuljunk élni, dolgozni, szenvedni s ha kell, meghalni a hazáért, azért a darab földért, a hol bölcsőnk ringott s a hol még a virág- illat is más, mint idegenben s a hol tán még a n- sugár is melegebben süt.

De ím' halljátok mesémet:

— Élt egyszer, nagyon régen egy lángeszű ifjú, a ki a tudomány szárnyain föl akart emelkedni a földről

az égig s meg akart oldani számtalan nagy kérdést, a melyek megrabolták éjjeleit. Egyik világból a másikba röpült, a híg levegőn át, látta a mérhetlen légűr rejt- elmes világát s tudása egyre bővült, egyre épült, úgy, hogy már az élettelen sziklát is boncolgatta, ele- mezte... Ezzel sem elégedett meg... valami új, haj- totta tovább, tovább az ég felé, hogy a feltoluló újabb s újabb kérdéseket megoldhassa... Éjjel-nappal gyöt- rődött, míg egyszer nagysokára egy halvány remény- sugár acélozta a továbbrepülésre ernyedé izmait. A tudás szellemének segítségével egy arany-kulcsot csinált, a melylyel kinyithatta az örökkévalóság ajtaját...

És elindult... Egy csendes tavaszi éjjelen feljutott az ég tájaira, hová még halandó lábát nem tehetete... Alatta egy sűrű felhő lebegett, körülé halálos néma- ság borult a szemhatárra s még a szél sem lebbentette meg szárnyait. A csillagok ragyogtak s főséges pom- pájuk elragadó volt... Sugaraik ezüst híddá verődtek, a melyen eljuthatott az örökkévalóság ajtajához... Tovább haladt a csillagúton s szemei egyre tágabbra nyitkák a nagy ámulattól, de csak haladt tovább... tovább.

— Ne remegj! — szólította meg az egyik csillag jobbról

— Hátra ne fordulj! — intette a másik balról.

— Mindent feleldj! — toldotta meg a harmadik, a legfényesebb, a melyik előtte haladt, s mélységes fáj- dalommal nézett rá.

S az ifjú nem reszketett, hátra se nézett, csak a

kulcsot szorongatta kezében, mert már nem messze volt az örökkévalóság ajtajától.

— Mindent feleldj! — ismételte a csillag s az ifjú készen volt, hogy a kulcsot betegye a fényes zárba, a melyen a szírvány minden színe játszadozott.

— Mindent feleldj! — ismételte a csillag harmadszor is — feledd el a viruló mezőket... feledd el ifjúsá- godat... gyermekkorod, arany sugaras napjait, mindent feledd... és pedig örökre!... Feledd el azt a helyet, a hol bölcsőd ringott... feledd el testvéreidet, feledd el azt, a kinek áldott keze ringatott s a ki a virrasztás hosszú éjjein dalolva borult feléd... feledd el hazádat és anyádat!...

Az ifjú keze nem bírta tovább: megrezent... hirtelen visszafordult... csak még egyszer akart látni mindent, mindent, a mit felednie kell, s abban a pillanatban az ezüstös csillag sugarakat szelve s felhőn s kődön keresz- tül repülve, a viruló pompába öltözött földre hullott.

Sokáig feküdt ott elkabulva s mély álomba merülve. A mikor felébredt s körülnézett, minden látomása el- tűnt, csak a kulcsot szorongatta kezében — de az is egy bájos virággá változott, a mely gyökeret vert hazája földjében. Győzött a rög, a mely visszahúzta az ifjút — álmadni s küzdeni tovább.

Azóta minden tavaszszal kihajtok, s a népek sze- retetét azzal viszonoztam, hogy a virágom nedvéből készült varázsitalal szeretetet fakasztottam a közöny helyén s a nedvemből készült kenőcs gyógyította az égető sebeket. —

kereszt egyesületek, tüdővész elleni szanatóriumok, népkonyhák, melegdohányok, lelenczházak, szegényházak, aggápdokák és még száz- meg százféle más intézmény, melynek mindegyike az emberi szeretetnek és az emberi jótékonyagnak egy-egy egyszerű emlékköve.

És mennyi nyomort enyhítenek ezek a közintézmények, mennyi emberéletet mentenek meg, mely korai pusztulásra volna kárthatva!

Van azonban egy társadalmi baj, minálunk éppúgy, mint az egész világon, a mely az emberiségen oly óriási pusztításokat visz véghez, mint semminemű más vész: az alkohol-okozta, egyesekre és egész családokra kiható vészes következmények.

Főlegesen kimutatni, hogy a szesz túlságos élvezete több kárt okoz az emberiségen, mint minden más járványos vagy ragályos betegség. Több embert foszt meg vagyonától és életétől, többeket hajt anyagi és erkölcsi romlásba, mint minden más, egyeseket és népet pusztító katasztrófák.

Az alkohol romboló hatását az emberiségre legjobban illusztrálja a Magyarországon 1906-ban tartott alkoholelles kongresszusnak az a felhívása, melylyel a nagyközönséget meghívta az azon való részvételre. Azt mondja ezen felhívás:

„E kongresszus célja, hogy a tudomány erejével, a felvilágosítás és szervezés fegyverével sikra szálljon az emberiség legalattomosabb ellensége, az alkohol ellen. Az alkohol nem az ellenség, de a jó barát képeben jelenik meg, behízelgi magát kellemével és észre sem vesszük, miként válik az élvezet szokássá, a szokás szenvedélylyé s e szenvedély miként sodorja áldozatát betegségbe, nyomorba, bűnbe, halálba.

A szesz-italok a szervezet legfontosabb alkotórészeit támadják meg, miáltal a szervek életműködése csökken s a legkülönbözőbb súlyos betegségek keletkeznek. A légutak és a tápcsatorna állandó hurutja, a májnak, a vesének végzetes idült gyuladása, a szívizomzat túltengése és elfajulása, a véredek megkeményedése és e betegségeket oly gyakran kísérő tünetek, mint a vizebetegettség, gutaütés, köszvény stb., mind az állandó alkoholmérgezésnek gyakori következményei.

De még borzasztóbb a pusztítás, melyet az alkohol az idegrendszerben idéz elő. Kisebb mennyiségben is leszállítja az agyvelő finomabb működési képességét, nagyobb mennyiségben pedig mérgező hatása nyilvánvaló. Már az egyszeri alkoholmérgezés, az ittasság is megfosztja az egyént hosszabb-rövidebb ideig öntudatától, ítélő és tájékozó képességétől, esztől; a szesz-italokkal való állandó visszaélés pedig megbénítja, megfojtja az idegsejteket, az okos embert butává, a becsületest becstelenné teszi, előidézi az idegeknek, az agynak, a léleknek és elmének súlyos, legnagyobb részét gyógyíthatatlan betegségeit.

És még ez sem tetőzte be pusztításainak borzasztó sorozatát. Megtámadja a szervezet legfontosabb sejtjeit, a csirisejteket, s az utódok egész serege ebben leli nyomorúságának forrását. És éppen az utódokra kifejtett ezen elkorcsosító hatásán alapszik az alkoholnak borzasztó pusztítása az emberiség sorában, mert itt már nem az egyén, hanem az egész faj állandó és biztos romlásáról van szó.

De hadd beszéljenek a tények, a számok! A felnőtt férfiaknak több, mint tizedrészét a közvetlen alkohol-okozta betegségek pusztítják el. E mellett tanúskodnak a kórházak és boncztermek statisztikái és az orvosi gyakorlat tapasztalatai. E tekintetben a versenyt az alkoholizmussal csak egyetlen betegség veheti fel: a tuberkulózis. S az emberiség e két

öldöklő csapása közt szoros összefüggés is bizonyult be, mert az alkohollal mérgezett szervezet jóval csekélyebb ellentállást képes kifejteni a tüdővész és egyéb fertőzőbetegségek csíráival szemben.

Az elmebetegeknek több, mint harmincz százaléka saját vagy elődeinek alkoholmérgezésében találja betegségének okát. A hülyék és elmeengégek, a nyavalyatörősek, a vízfejűek, a törpék pedig túlnyomó nagy számban alkoholista szülőktől származnak. De az utódok elkorcsosulása nemcsak ebben nyilvánul, hanem főleg abban is, hogy szervezetük elgyengült, sem testi, sem szellemi ellentállásra nem képes. Sőt — mint legújabbban kiderült — az anyák szoptatási képességének elvesztése is legnagyobb részben a szülők alkoholmérgezésének egyik gyászos következménye.

Az igazságszolgáltatás még más elrettentő képét mutatja az alkoholnak. A bünt nyeknek átlag véve 42%-ánál kimutatható az alkohol végzetes szerepe, a mint a szerencsétlen házasság, az elválások, az öngyilkosságok egy része is alkohol rovására irandó.

Az angol és amerikai életbiztosítások statisztikája pedig világosan és megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy az alkoholélvezet az élettartamot megrövidíti.

Mindez mily rettenetes perspektívát nyújtja a jelen és jövő nyomorúságának, az egyén és a társadalom pusztulásának és a faj fokozódó elkorcsosulásának!

Mi a teendő tehát, hogy útját állhassuk ezen romlásnak?

Az alkoholelles kongresszus céljával tűzte ki, hogy az emberiséget ezen borzasztó méretről megmentse és elsősorban felvilágosító felolvasások, hirdetések útján, továbbá úgynevezett mértékletességi egyesületek alapítása által igyekszik híveket szerezni.

Az alkohol elleni védekezés biztos módon célhoz vezetne, ha vagy mindenemű s esz gyártása megszűnnék, vagy ha az emberiség úgy lenne nevelve, hogy a szesz élvezetétől úgy félne, mint pl. a mérgezőgombáktól vagy a nadragulyától.

De a míg a szesz-italok kaphatók lesznek, addig az emberek azt élvezni is fogják, hol mértékletesen, hol mértéktelen mennyiségben. Az ivási tilalom épp oly kevéssé fog használni, mint a hogy évszázadok előtt Angliában alkalmazott dohányzási tilalom nem akadályozta meg azt, hogy a dohányzási szenvedély rohamosan ne terjedjen.

A társadalom minden rétegében találkozunk számos oly egyénnel, a kik egészen hasznos tagjai lehetnének az emberiségnek, ha a szerencsétlen ivási mánia nem sodorná őket az örvény felé, a mely nemcsak saját magát, hanem családját, községét is minden pillanatban megsemmisítéssel, végelpusztítással fenyegeti.

Egy példa száz helyett: Egy jómódú polgár fényes tüzeltel (korcsma és szálloda), nagyszámú családdal évente 4—6-szor annyira rabja a szeszivásznak, hogy olyan dolgokat művel, melyek következtében kénytelen üzletét átadni és orvosi tanácsra gazdálkodással foglalkozni; egy ilyen alkohol-okozta rohamban családját leléssel fenyegeti, a töltött revolvért rájuk tüti, feleségét és egy leányát megsebesíti, a gazdaságban mindent tör, zúz míg végre sikerül őt a rendőröknek elfogni és a fogházba szállítani. Ott kialuszsza mámorát, esküszik, hogy ő teljesen ártatlan, nem tud semmiről, a törvényszék elrendeli orvosi megfigyelését, a szakértők kimondják, hogy önkívületi — és pedig szesz által okozott önkívületi állapotban cselekedett, mire a törvényszék megszünteti ellene a további eljárást és a

családfő, egyszersmind a család réme haza kerül és undorító, veszélyes életmódját folytatja.

Egy másik eset: Egy egyetemi hallgató, a ki megszokta az ivást, tanulmányait abbahagyja, családját kiszípolozza, míg végre sikerül őt hivatalba helyezni, hol egyideig jól viseli magát, de aztán újból megkezd az ivást, a hivatalt elhanyagolja, kénytelen állását otthagyni és mint a község, de főleg hozzátartozóinak réme időközönként közbotrányt okoz, családját a tönk szélére juttatja és mindenkit agyonütéssel fenyeget, ha nem kap pénzt az ivásra. Ha családja nem akarja vagy képtelen kivánságát teljesíteni, kinyitja az apai pénzeszekrényt álkulcsal vagy a nélkül, és ha ez sem jár eredménnyel, lop, sikkaszt, esetleg váltókat hamisít — és végül: pályafutását egyidőre a fogházban fejezi be, honnan — ha elég hosszú időt töltött ott — mint tisztességes ember kerül haza.

Egy harmadik példa: Egy falusi korhely leiszsa magát aratás után és bosszúból vagy a nélkül is felperzseli a falut, száz és száz embernek egész évi termését és keresményét semmisíti meg, koldusbotra juttatja őket. A falusi lakosság gyakran igen rövidesen végez az ilyen gyújtogatóval: vagy a tűzbe dobja vagy agyonbunkozza és így megmenekül a falu ezen rémetől.

Ki ne ismerne rá e három típusra? Hol van az a község, melynek egynéhány lakója nem rabja a mértékletlen szesz-ivásnak?

Nem tudom, terjed-e az iszákosság vagy nem, de hogy sok ezer ember van széles e hazában, még pedig a legjavakorabeli — művelt és műveletlen, gazdag és szegény egyaránt — a ki az alkohol rossz szellemének esik áldozatul, és számos egzisztenciát ránt magával; hogy sok ezer ember közbotrányt okoz, közegészség- és közérkölcösség elleni cselekedeteket visz véghez: mindenki kénytelen elismerni, miből önként következik, hogy a társadalomnak van joga ezen, mindenkit fenyegető veszély ellen orvoslást keresni, sőt azt követelni is. És miként igyekezett a törvényhozás, az állam az iszákosság terjedését meggátolni? Mindössze annyit tett, hogy az 1879: XL. törvényzikk 84. §-a a közbotrányt okozó részeg embert 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja, mely vagyontalanság esetében 3 napi elzárással megváltható.

A védekezésnek csak egy módját tartom czélszerűnek, a mely az alkoholtól megszállt embert ártalmatlanná teszi, tőle lehetőséget megvonja, hogy szenvedélynek szolgálhasson és egyúttal oda törekszik, hogy az illetőt az alkoholizmusból meggyógyítsa és esetleg még a becsület útjára visszatérítse.

E kettős czélt csakis úgynevezett *iszákosok részére szolgáló menedékházak* felállítása által lehet elérni; ezekben nyílik alkalom e betegek gyógykezelésére és ott-tartózkodásuk által a társadalom megszabadítására.

Egész Magyarországon tudtommal ilyen menedékházak nincsenek és a ki igyekezett egy ilyen beteget elhelyezni, kénytelen a külföldi (németországi, svájci) ilyenmű intézeteket felkeresni.

A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy ezen intézetek a köznek egyáltalán nem használnak, mert valamennyi vagy legtöbbje nyereszkedési czélból alakult; a tulajdonosnak gazdag hasznot hajt; a betegek csak nagynehezen és ritkán helyezhetők el hosszabb időn

S most itt állok elfeledve, minden őszszel úgy fázom s én, a szeretet virága, nem érzem a szeretet melegét... Mit gondoltok... talán már az igazi szeretet végképen kivesszett az emberek szívéből?... Pedig csak az ad életet melet, csak az fakaszt igralomra, csak az terem meleg, puha fészket, boldog családi tűzhelyt. —

A virágok meghajoltak, mintha hervadt lombjaikkal akarták volna takarni a didergő szeretetet, s irigység nélkül sügták fülébe:

— Tied a dicsőség, mert a reménynél is nagyobb érzelmet adott nekéd létet: a szeretet! —

— Megálljatok! — szólt közbe a rózsza tövében rejtőző tulipán — elmondom én is mesémet... a boldogság meséjét annyi fájdalom után... Aztán fréljete, s hiszem, hogy ti is azt mondjátok majd, hogy ha az emberek mesémet követné, nem volna annyi tört hit, annyi tépett remény s feldült boldogság. —

— Én, a lelki tisztaság, a lelki nagyság s az ezekkel járó zavartalan boldogság virága vagyok. Valaha kelyhembe volt zárva a boldogság... sokan igyekeztek megfejteni titkomat... s ma már minden ember tudja s mégis oly kevés az igazán boldog... Ugyan miért?

Sokan töprengenek ezen... s az a *miért* kínos éjszakákat szerez nekik, — megmondom hát én, hogy miért.

Azért nem vagyunk boldogok, mert oly kevés közöttünk a lelkileg nagy, a lelkileg nemes, tiszta... s gyermekdeden ártatlan!

Íme, halljátok mesémet!

A mint mondtam: kelyhembe volt zárva a bol-

dogság Ifjú, öreg, egészséges, beteg, gazdag, szegény sorra zárandokolt bimbóhoz. Kértek, rimánkodtak, átkozódtak, de hasztalanul, mert kelyhem nem nyílt meg egyiköknek sem.

Egyszer aztán azon a réten, a hol nőtem, egy szegény asszony ment keresztül. Sápadt is volt, törődött is... s alig vonszolta maga után kicsi fiát... Észrevette a csodálatos virágot, a melyről annyi sokat hallott, feléje közeledett, nem azért, mintha remélte volna, hogy talán megnyithatja, de legalább látni akarta azt a helyet, a hol a boldogság rejtőzik, — az a boldogság, a melyben része tán soha sem volt. — Lassan vánszorogva közeledett feléje... A kis fiú is észrevette a virágot s hirtelen kitépte magát anyja kezéből s futott, hogy leszakítsa...

S óh... csodák csodája, az a virág, a melyet sem átok, sem kérés meg nem nyithatott — megnyílt a gyermek ártatlan, szűzi érintésére. —

A mese ismétlődik százszor, ezerszer. —

A virágok örömkönyt sirva borultak a fonyadt tulipánra s egy szót sem szóltak, csak szívük beszélt, s érezte, hogy a lélek nemessége az, a mi boldoggá teszi az egyént, nagyokká teszi a haza fiait. A lélek tisztasága az, a mi kettőssé teszi a föld örömét s elveszi a bánat életét. —

A tulipán is velük sirt; de csakhamar folytatta:

— Mesém még tovább is van... tovább is hirdetem, hogy a boldogságnak ma is az az útja: a tiszta szív, s a lélek nemessége...

Titeket nagy népek és nemzetek vettek körül gyöngéd szeretettel, — engem csak egy, de ez teljesen kielégít.

Az a nemzet, a melynek multja dicsőbb, mint bármelyiké: a magyar választott szimbolumává; hogy a nemes, a tiszta mult emlékeit összekösem szívében a jövő nagy elhatározásaival... S én most ennek a nemzetnek regélem, hogy a régi magyar erények nélkül üres jelvény vagyok, melyet a divat szeszélye mihamar lomtárba dob, de azokkal ékesítve erős vagyok s nagy tettekre hevitem a gyengét, megacélozom izmát az erősnek s hőssé avatom a munka emberét.

De azért ne irigyeljete, most éreám is hideg ősz borult, de hiszem, hogy tavaszom nem soká késztetik... Meg kell értenie végre a magyarnak is az idők szavát... s ha majd egyszer minden magyar összefog, akkor lesz az én tavaszom, s akkor bimbóim nyílása a magyar szellem ébredése s a magyar öntudat munkájának első kapavágása lesz. — —

Virágaim meséje véget ért — s a hideg őszi szélben szorosabban ölekeztek össze, mintha csak a közös sors: a bánat még edesebb testvéreké fűzte volna őket... Némán könnyezve hallgattak... s ha ajakuk újra mesére nyílik, én, mint szerény tolmácsuk, újra folytatom.

Addig is te kedves Olvasó, ha virágot szakítasz, gondolj meséjére, mert nemcsak él, virul s elhervad a virág, hanem int, buzdít, korhol, fölemel, lelkesít, csak figyelj néma meséjére.

át, mert először igen drágák, másodsor a legtöbb beteg otthagyja az intézetet, mielőtt meggyógyulhatott volna — szóval: mert kényszergyógyítás nem létezik ezen intézetekben, álhumanizmusból a beteget csak addig lehet ott tartani, a míg az nekik tetszik, vagy csak addig tartják, a míg a beteg hozzátartozói a nagy anyagi áldozatot meghozni képesek.

A «Trinker asyle»-k ugyanabban a bajban leledzenek, mint a morfinizmus elleni gyógyintézetek: egyben sem lesznek a betegek kigyógyítva, mert itt is hiányzik a kényszergyógyítás és itt is elhagyhatja a beteg az intézetet, a mikor neki tetszik.

Hogy az iszásokok részére felállítandó menedékhelyek céljuknak tényleg megfelelhesse, feltétlenül szükséges, hogy azok tébolydák, elmebetegintézetek, vagy fogházak módjára legyenek berendezve — szóval, hogy az, a ki oda bejut, csakis hatósági engedéllyel és gyógyultán távozhassék; szükséges továbbá, hogy az ellátás és gyógykezelés ilyen intézetekben teljesen díjmentes legyen, hogy azt mindenki, szegény és gazdag, művelt és kevésbé művelt, erős és kevésbé erős beteg igénybe vehesse és hogy mindenki szellemi és testi képességeinek megfelelően foglalkoztassék.

Egyedüli ok, hogy ilyen intézetek eddig sehol a világon fel nem állítottak, az anyagi kérdés. Az ilyen intézetek fenntartása, a betegek ellátása annyi pénzbe kerülne, hogy az állam ezer meg ezer kötelezettsége mellett az evvel járó kiadásokat nem győzné.

Az állam azonban nagy összeget áldoz évente elmebetegek eltartására; ezeknek csak vajmi kis százaléka hagyja el a hajlékot gyógyultán, a legtöbbjét ott tartják, hogy a társadalom szabaduljon tőlük, hogy a szerencsétlenségek eme előidézőitől megmeneküljön.

Egészen másképp áll a dolog az iszákosságban szenvedő beteggel. Ezek rendszeren erőteljes, munkabíró, a javakban lévő emberek, kik bizonyos idő múlva majdnem biztosan gyógyultán elhagyhatnák az intézetet és ezáltal a társadalomnak egy egész sereg jó munkaejét, esetleg családfenntartót ajándékoznak.

De ez a kívánság mindaddig csak utópia marad, míg az evvel járó anyagi kérdés kielégítő megoldást nem nyer.

És éppen erre vonatkozólag van egy eszmém, mely talán megvalósítható lenne. A törvényhozás laikus fogalmak szerint óriási összeget bocsátott most a kormány rendelkezésére iparpártolási, iparfejlesztési célokra. Nem volna-e lehetséges egy vagy több gyárat állami kezelésben olyképp berendezni, hogy ott az ilyen betegek elhelyezhetők lennének, hogy ott a gyári munkában oktatást nyerjenek, ott mint gyári munkások alkalmaztassanak? Vegyük pl az üveg-, fonó-, posztó-, kályha- és más százféle gyárat, melyek mindegyike nagy munkaejét kíván, számos embert foglalkoztat. Az ilyen gyárnak a törzsmunkásai rendes gyári munkások legyenek, kiknek vezetése mellett az internált emberek a gyári munkát elsajátíttják; a mennyiben ezek alkalmazhatók és megbízhatók válnak, a törzsmunkások egy része más gyárakban nyerjen alkalmazást.

A gyár berendezése egészen olyan lenne, mint minden ipari célokra épített vállalat. Legyen betegsegélyző pénztára, legyen megfelelő kórháza, de a külvilágtól legyen elköltöztve, bekerítve a tébolydák mintájára, az oda internált emberek a telepet el ne hagyhassák és a szesznek bármi módon való megszerzése ki legyen zárva. Az ott dolgozó emberek rendes fizetésben részesüljenek, melynek egy része ellátásukra, gyógykezelésükre legyen fordítandó.

A törvényhozás feladata lenne egy oly törvényalkotás, mely nemcsak megengedi, de kötelezővé teszi egy közvesztélyessé válható embernek ilyen gyógytepern való elhelyezését mindaddig, míg a gyár vezetősége szakértők meghallgatása után őt el nem bocsátja azon jogosult reményben, hogy bűnös hajlamába való visszaillesése nem valószínű, ha már az teljesen ki nem zárható.

Hogy joga van a törvényhozásnak ilyen törvényt alkotni — legkisebb kétséget sem szenved; hiszen ha meg van engedve egy eskörös rohamban elkövetett gyilkosság tettesét, vagy egy pyromániában szenvedő gyújtogatót hosszú időre, sőt egész életére internálni, ellátásáról gondoskodni; ha a kiskorú bűntetteseket, kik cselekményük súlyára nem bírnak kellő belátással, javítóintézetekben elhelyez és ezáltal javításukra törekszik, mennyivel több joga van kimondani, hogy pl. az, a ki bírói úton azért menekült a bűnhődéstől, mert a bűntényt alkohol- okozta beszámíthatatlan állapotban

követte el (Eperjesen az esküdtbírók legutóbb mentett föl egy gyújtogatót ugyanezen okból), vagy a ki iszákos életmódja által közbotrányt okoz, hozzátartozóit állandó rettegésben tartja, vagyonát esztelenül eliszassa, családját a tönk szélére juttatja, ily intézetben helyezendő el. Végül megnyitandók volnának ezen gyártelepek azok részére is, a kik önként jelentkeznek, oly feltétellel, hogy ott addig tartatnak, míg bajukból meggyógyulnak.

Ki volnának zárandók ily intézetekből azon alkoholisták, a kikben a szesz már oly romboló hatást idézett elő, hogy józan állapotban is csak korlátoltan beszámíthatók, a kik tehát elmebetegintézetekben lennének elhelyezendő; továbbá az elaggott és oly iszákosok, a kiket testi fogyatkozások mindennemű gyári munkára alkalmatlanná tesznek.

Először tehát a bírók volna hivatalba kimondani, hogy az alkohol- okozta beszámíthatatlan állapotban elkövetett bűncselekmény tettese gyári munkára ítéltetik; továbbá a közigazgatási hatóságoknak is ily hatáskör volna adandó; végül befogadandók volnának azon önként jelentkezők, a kik a szesz élvezetétől szeretnék megszokni, de nincs bennük elég lelki-erő az ellenállásra és magukra bocsátva képtelenek a csábításnak ellentánni.

Ki lehetne mondani, hogy az ilyen internálás nem megbecstelenítő, az önrendelkezési jogot csak annyiban fűggeszti fel, hogy az illető egyén a gyárban kénytelen dolgozni, a politikai jogoknak csak ideiglenes elvesztésével vagy korlátozásával jár.

Évek mulva ezen internáltak egyrésze gyógyultán, sőt megtakarított pénzzel ellátva, újból a társadalomnak lehetnek visszaadva, míg a visszaesők vissza lennének szállítandók.

Hiszen Magyarországon új korszak kezdődött — új emberek irányítják s vezetik a nemzet sorsát; mindenütt látni a törekvést az előrehaladásra, — minden téren megnyilvánul a küzdelem a nemzetre ártalmas áramlatokkal szemben: hátha sikerülne ezen menedékházak felállítása által a nemzetnek nagy, üdvös szolgálatot tenni; de az esetben is, ha előttem ismeretlen okok miatt ezen gyártelepek be nem válnának, az ezekkel való kísérletezés — mert áldozatok nélkül megejthetők — mindenesetre foganatosítandó lenne.

Harminczöt esztendeje vagyok gyakorlóorvos; ezen idő alatt annyi nyomort, temérdek társadalmi és családi tragédiát láttam, a melyek egyedüli rugója az alkoholizmus volt, és nem kételkedem, hogy ilyen tapasztalatot szerzett minden más orvos is, sőt minden művelt ember.

Ha a törvényhozás méltónak tartja, hogy ez ügygel foglalkozzék, az emberiségnek, a társadalomnak, a nemzeti vagyonnak nagy szolgálatot tesz, első lenne Európában, a ki az alkoholizmus- okozta károkat praktikus és biztos alapon gyógyítaná, a közügyeket, a közérkölcöket óriási módon elősegíti — szóval e tekintetben «à la tête de la civilisation» haladna és nem kételkedem, hogy ezen intézmény beválik és követőkre talál.

Ezen eszme megvalósítása által a kormány az államháztartás minden megterhelése nélkül, esetleg csak csekély befektetésekkel oly szolgálatot tesz édes hazánk és ezen útmutatása által közvetve az egész emberiségnek és az egész világnak, mely mint világítófényveti sugarait a magyar Géníuszra.

Nagyon kérem Alispán urat, hogy ezen eszmémet pártolni és arról gondoskodni kegyeskedjék, miszerint ezen jelentésem illetékes helyre felterjesztésék

Dr. Ferbstein Márk,
vm. t. főorvos.

Villamvilágítás.

A FELVIDÉKI HIRLAP utolsó két számában «Világítási mizériák» cím alatt megjelent két cikk. Az elsőre — melyet a nagyközönség állítólag osztatlan helyesléssel fogadott — nem válaszoltam, mert hírlapi polémiát nem akartam provokálni; a második cikk után azonban kénytelen vagyok arra reflektálni, mert abban a cikk írója az én személyemmel is foglalkozik.

Mielőtt a vádlottat elítélik, azt ki szokták hallgatni, — ezt pedig a t. cikkíró elmulasztotta, s így nem veheti rossz néven, ha én az általa közölt hírt méltatlankodva fogadtam.

Bízva városunk közönségének jóízlésében s ismerve annak műveltségét, határozottan állíthatom, hogy osztatlan elismeréssel nem fogadhatta azt a hírt, mely

azt a társaságot igyekezett támadni, a mely a közönség jogos igényeit mindig szem előtt tartotta s azoknak lelkiismeretesen meg is felel. Az a művelt közönség igen jól tudta, hogy azt a bizonyos csütörtöki üzemi zavart olyan körülmény idézte elő, melynek elhárítása nem állt a társaság hatalmában s melynek ki van téve a legmodernebb berendezésű villamvilágítási vállalat is.

A kérdéses cikk engem nem tartott illetékesnek arra nézve, hogy az üzemi zavar okáról felvilágosítsam s állítása szerint illetékesebb helyre fordult s ennek alapján intézi villanytelepünk és vezetősége ellen támadásait.

Bár igaz, hogy az én feladatom leginkább az ügyvezető-igazgatásra terjed, mindazáltal a technikai részhez is értek annyit, hogy jobban informálhattam volna s így cikkemben alaposabb és a valóságnak megfelelőbb képet nyújthatott volna az ügy iránt érdeklődő közönségnek. Mert azt talán maga sem hiszi el a cikkíró, hogy én az üzemi zavar okát nem ismertem volna. Igazolásomra kijelenthetem, hogy ott álltam a füsttel telített gépházban a megsérült dynamógép mellett és üzemi vezetőnkkel s az ily esetekben emberfeletti munkát teljesítő gépházi személyzetünkkel együtt közreműködtem a baj mielőbbi elhárításánál. Így ezen öt perczig tartó csütörtöki üzemi zavar okát nem tulajdoníthatam a vezetékünkre nehezédő hónak, de igenis kijelenttem, hogy a nagy hó is okoz sok olyan zavart, melyről a közönségnek tudomása és fogalma sincsen, de melynek lépten-nyomon ki vagyunk és ki leszünk téve s a mi ellen védekezni legjobb akarat mellett sem lehet. Tény ugyanis az, hogy a fedelekről egyszerre nagyobb tömegben leeső hó vezetékünket érintve, jelentékeny áram-ingadozásokat s a közelben levő transzformátorok biztosítóinak kioldadását idézi elő s ennek természetes következménye a feszültség hanyatlása, a lámpák homályosabb égése. Ily esetekben azonnali orvoslás nincs, mert egyrészt minden transzformátor-állomás mellé állandó őrt nem állíthatunk, másrészt a transzformátorok kezelése — 2000 volt-feszültségű árammal telt készülékekről lévén szó, üzemi alatt, kivált pedig este — szigorúan tiltva van.

Ilyen eset fordult elő január 15-ikén, kedden is, midőn a legnagyobb megütközéssel tapasztaltuk, hogy egyik rövidzáras a másikat éri, éppen a késő délutáni órákban s okát azonnal ki nem deríthettük és csak később tudtuk meg, hogy a Szentandrassy-féle ház fedeléről dobáltak a havat és jégtömegeket szándékosan a vezetékünkre, s a munkások, sőt az arra sétáló közönség is élvezettel nézte a vezetékünkből kipattanó szikrákat és lángokat, a nélkül, hogy tudná, mily nagy veszteséget és gondot okoz ez üzemi zavar; a nélkül, hogy sejtene, hogy a vezetéknek esetleges elszakadása által több emberélet is eshet áldozatul.

A Konstantin-utcával kapcsolatos városrész az utolsó időben már kétszer sötét volt s azt egy szerkénnek egyik oszlopunkba való ütközése idézte elő. Ezért is a villanytársaság feleljen? Avagy az a két hét előtt előfordult eset, hogy egynehány telefonvezeték elszakadt s a villanyáram-vezetékét érte — szintén a vezetőség bűne volt?

Ha az utóbbi eset nem nappal, de véletlenül este történik, bizony sötétben maradtunk volna valószínűleg egész éjjelen át s azon sem ütközött volna meg városunk közönsége, mert a legkisebb képzettségű ember is tudja, hogy az elemi csapásokkal szemben — kivált a villamosság terén — nem igen védekezhetünk.

Áttérve a kérdéses cikknek villanytelepünk berendezését és működését jellemző részére, azzal rektifikálom cikkíró állításait, hogy — sajnos — a nappali üzemet is nem a turbina, de szintén gőzerő szolgáltatja most; hogy az esti és éjjeli üzemi zavar megfelelő hajtóerőt nem egy, de két nagy gőzgép nyújtja; hogy dynamógép-berendezésünk, bár most, a nagy áramfogyasztás idejében, a tél derekán, nagy megterheléssel működik, de túlterhelve sincsen s hogy a dynamógépnek nem «spulnyija» — a mint a cikkíró magát kifejezi — de «inductió takercese», tehát olyan alkotórésze égett el, a melynek elégségét nem a túlterhelés, de rendszerint a természetes kopás idézi elő, a mi már akkor is előfordult, midőn a megterhelés korántsem volt oly nagy, mint jelenleg.

Dynamógép-berendezésünk 125 primár ampérmegterhelést is elbir, sőt a gépeknek egészen 30%-ig terjedő túlterhelése is megengedhető. Eddigi legnagyobb

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvért, megújítja a tüdőket, vialdokat, éjjeli izmokat.

Tüdőbetegségek, hurutok, szárazköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintegy értéktelen utazásokat is kínálnak, bírjan mindenképp „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche”

Legjobb orvos rendelésre a gyógyszerházaiban. — Ám tisztelettel 4-3-3000.

megterhelésünk 103 primár ampére volt s így a túlterheléstől még messze vagyunk.

Mindazáltal tény, hogy a társaság igazgatósága — a jövőre való tekintettel — a gépberendezés szakosított megerősítését terve vette, sőt megkezdte azt már a múlt évben, midőn turbinatelepét átalakította a régi turbináját egy legújabb rendszerű turbinával cserélte fel; tervbe vett továbbá egy nagyobb dynamógép beszerzését és a vezetékhálózat megerősítését is. Mindezt természetesen felújítani nem lehet, erre szükség sincsen; azért nem volt és nem is lesz Eperjes városa sötétségben. Ezt a munkát télen elvégezni nem lehet s ha ez a munka foganatosítva lesz is — legyen az a folyó évben, vagy később — mindenesetre csak a nyári hónapokban vihető keresztül.

De bármilyen irányban bővíttessék is villanytelepünk berendezése, ha tíz tartalék-dynamógépet szereplünk is fel, ilyen apró kellemtelenségeknek ki lesz téve közönségünk mindig, nemcsak Eperjesen, a hol a berendezés talán nem a legmodernebb, de ki van téve Budapesten is, hol 1—2 év előtt 24 órai, — Hamburgban, hol 3 napi sötétség volt; ki van téve annak mindenütt, a hol villanyvilágítási telep létezik. Azért én e helyen is csak azt a tanácsot adhatom minden áramfogyasztónak, hogy — valamint gépházunkban is mindig ég egy petróleumlámpa; valamint a tűzrendészeti szabályok értelmében a színházakban is mindig kell, hogy a villamvilágítás mellett vagy kőolaj-, vagy más biztonsági lámpák éjgenek: otthon is tartanak gyertyát készletben, hogy az szükség esetén használatba vehető legyen.

Végül biztosítom a ciklikrót, hogy a társaság és annak vezetősége ismeri kötelességeit s annak mindenkor meg is akar felelni és a közönség jogos igényeit ki akarja elégíteni. Ehhez azonban gáncsoló újság-cikkek helyett szüksége van elsősorban a közönség jóindulatú támogatására; miért is arra kérek mindenkit, hogyha bárhol valami hibát vagy rendelleneséget észlel, azt nálam bejelenteni s ezáltal a közönség igényeinek kielégítésére irányuló törekvéseimet előmozdítani szives legyen.

Oszwald Károly,
az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli R.-társ.
vezérigazgatója.

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

A magyar-irodalmi szakválasztmány január hó 23-án, szerdán d. u. 6 órakor felolvasóestélyt tart a következő műsorral:

1. Szavaltat. Előadja: Weiss Gusztáv úr.
2. «Egy jó ötlet.» Elbeszélés. Írta és felolvassa: Csengey Gusztáv úr.

Népszerű felolvasás. A Széchenyi-kör január 13-án tartotta negyedik népszerű estélyét. Az estélyen Dóbiás Ede kir. főmérnök felolvasa *Wosinszky Mór* székszárdi apátnak «A Föld jégkorszakáról» írt tanulmányát. A tanulmány először ismertette Európának azon területeit, melyekről tudományos kutatások alapján ki lehet mutatni, hogy jéggel voltak borítva. Azután végig vezetett különösen az Alpesekek azon helyein, melyeken még most is hatalmas jégrétegek s az azokból származó gleccserek vannak. A gleccserek képződését, sajátos alakulásait előadva, a gleccsermalmoknak, a gleccserek által a magas régiókból leszállított sziklatömböknek, az ú. n. morénáknak s a gleccserekből eredő folyóknak bemutatásával teljes képet nyújtott a jégnek a természetben való szerepléséről. Végül a bibliában említett vízözönre támaszkodva, melyről más népek hagyományai is szólnak, a nagy víztömegnek elpárolgásából és az avval járó nagy hőcsökkenésből következtetett oly korszakra, melyen Földünknek tekintélyes része csakugyan jéggel volt borítva s a melyet jégkorszaknak neveznek. A szép színes képek igen vonzóvá tették a felolvasást, mely végig lekötötte a hallgatóság figyelmét. A zenét Gönczi Elek zenekara szolgáltatta.

Zeneestély. Ez év első zeneestélyét Körünk zene-és képzőművészeti szakválasztmánya január 16-ikán rendezte, és mondhatjuk, hogy ez az est méltóan sorakozott az előző hangversenyekhez. A katonazenekar Wagner: «Lohengrin» operájából egy nagy ábrándot játszott. A fenséges mű minden szépsége egyesítve van az előadott ábrándban s élénk képet tár a hallgató elé a dalmű klasszikus voltáról. Befejezésül Gounod: «Marionette-gyászinduló»-ját hallottuk. Szinte látjuk a bábukat magunk előtt, és ha elmondhatjuk valamely gyászindulóról, hogy bájos, úgy ez az. Egyesíti a komor hangulatot a pajzán játszissággal. Mindkét darabot a megszokott precizitással, körültekintő vezetés mellett játszotta el a zenekar. Dr. Raffay Ferenczné Szávay: «Epilog»-ját és ráadásul Szávay: «Mohács»-cz. költeményét szavalt. Régi, kedves ismerősünk; mindannyiszor újabb szépséget fedezünk fel mindent kifejező, csengő

hangon előadott művészi szavaltában. Királynői megjelenése a két gyönyörű költemény tárgyának megfelelt és a szavallal érezte az egész közönség a költeményekben háborgó hazafias indulatokat. A hallgatóság minden megjelenésekor lelkes ünnepléssel fogadta. Fest Janka, dr. Ferbstein Károly diszkrét zongorakísérete mellett, Szabados «Rika belépője»-t és Erős Béla «Esküvő»-jét énekelte. Szép csengő és iskolázott hangon, a szöveget érthetően előadva, zajos tapsokat váltott ki a közönségből énekével. «Hogy volt»-ként magyar dalokat énekel szívhez-szóló módon. A dalok egyike *Szemere Márton* szerzeménye. Dr. Vitéz Győző élénk temperamentummal, czigányos modorban magyar dalokat játszott zongorán. A bús dalokat nem túlságosan czifrázva, a melódiákat a maguk szépségében juttatta kifejezésre, míg a csárdásokat oly módon játszotta, hogy az ember önkéntelenül összeütötte a bokáját. A közönség tapsaira újabb, szebbnél-szebb nótákat adott elő. Játékával megmutatta, hogy a magyar dalokat is olyan művészettel lehet eljátszani, a mely a legmagasabb igényeket is kielégíti. Konstatáljuk, hogy a kifüggesztett figyelmeztetések dacára, az emelvény mellett levő sorokban az egyes hangversenyszámok alatt is élénk társalgás folyt.

Dr. F-n K-ly.

Angol estély. Körünk idegen-nyelvi és irodalmi szakválasztmánya január hó 15-ikén rendezte hatodik háziestélyét, melyen az angol nyelvvel és irodalommal foglalkoztak. *Ludmann Ottó*, a szakválasztmány elnöke, bemutatta Cassel-nek FAMILY MAGAZINE («Családi Lapok») című folyóiratát; *Jónás Jánosné* pedig közölte *Blumenthal* egyik vígjátékának töredékét, melyet — «A Comedy's fragment» címmel — ugyanő fordított le angol nyelvre s a melyet ő és *Holénia Béláné* olvastak fel. A levélalakban, élénken megírt és szabatos angol nyelvre átültetett mű általános tetszést nyert. *Dr. Obetkó Dezső*, a szakválasztm. jegyzője, bemutatta a CHAMBERS'S JOURNAL című, az angoloknál igen népszerű, szépirodalmi folyóiratot; valamint a Budapesten angol nyelven megjelenő HUNGARY («Magyarország») nevű újságot, mely utóbbiból a «Christmas and Love» («Karácsony és szeretet») cz. novellát *Ibranyi Hanna* olvasta fel. A szép számmal megjelent tagok közt élénk, angol nyelvű társalgás folyt le. — A legközelebbi háziestély kedden, január 22-ikén délután 6 órakor lesz. Társgai: francia társalgás és felolvasások.

A kisszebeni választmány tegnap este jótékony-célú színelőadást rendezett, a melyen a «Nagymamá»-t adták elő. Előadás után táncz következett.

HIREK.

— A zborói Rákóczi-vár. Sárosvármegye makoviczai járásának főszolgabírája a múlt év november havában érintkezésbe lépett *Thaly Kálmán* orsz. képviselővel, hogy tekintélyével és befolyásával hasson oda, hogy a zborói Rákóczi-uradalmat a kincstár megvásárolja s ezzel egyrészt az ott létesítendő munkálatokkal kényeret adjon a határ nyomorgó népének, másrészt pedig az állam kezében ez a jelentős országhatár erős bástyájává szolgáljon a magyarságnak s őrizze a fejedlem emléket. A járás főszolgabírája részletes emlékiratban kidolgozván tervét, azt *Thaly Kálmán*nak elküldötte. A mozgalmat a megye fő- és alispánja is felkarolta, úgy, hogy a hivatalos becslők munkájukat elvégezvén, a földművelésügyi miniszter a dolog megvalósíthatása végett innár ankétet is hívott össze a nagyfonságú ügy megvitatására. Január 7-ikén d. u. fél 5 órakor tartotta meg a földművelésügyi miniszter vezetése alatt Sárosvármegye fő- és alispánjából, a makoviczai járás főszolgabírájából és kiküldötteiből, valamint a megye több képviselőjéből álló bizottság tanácskozását, melynek során kitűnt, hogy az uradalom mostani tulajdonosa által kívánt vételár teljesen megfelel a hivatalos becslők által előadott becsértéknek. Ennek következtében *Darányi földművelésügyi miniszter* 1.200.000 koronáért megvásárolta *Clary gróf* és *Aldringen Szigfrid* brüsszeli követtől a mintegy 5152 kat. hold kiterjedésű zborói uradalmat összes gazdasági és egyéb felszerelésével együtt, melyekhez II. Rákóczi Ferencz egykori kastélya is tartozik. A megvett uradalom nagyobb része erdőbirtok s megvételét közgazdasági és kincstári-erdészeti szempontokon kívül az a körülmény is előnyössé tette a kincstárra nézve, hogy ily módon a miniszter támpontot szerez a Sárosvármegye makoviczai járásában megindított hegyvidéki segélyezési akciónak. A megvett erdőbirtok zöme egyrészt okszerű erdőgazdasági okokból, másrészt pedig az utóbb említett szempontokra való tekintettel kincstári kezelésben marad. Ugyancsak az államkincstár fogja gondozni a Rákóczi-kastélyt és kápolnát. A gazdasági épületek és a hozzájuk tartozó belsőség pedig valamely

gazdasági, esetleg kulturális intézmény céljaira fognak szolgálni. A mintegy 1415 katasztr holdat kitevő mezőgazdasági birtokkal az a terve a miniszternek, hogy hosszabb lejáratú bérlet útján esetleg örökáron értékesíti az uradalom körül elfekvő 10 község kisgazdái javára, a kik eddig többnyire éppen a földhiány miatt vándoroltak ki Amerikába. Ez a megoldás előreláthatólag jelentékeny mértékben csökkenteni fogja ottan a jelenleg nagy mértékű amerikai kivándorlást.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter dr. *Semsey József* közigazgatási gyakornok, th. aljegyzőt a belügyminisztériumhoz fizetés nélküli segédfogalmazóvá nevezte ki s szolgálatára Sárosvármegye főispánja mellé osztotta be.

— **Házasság.** *Sziklai Jenő* könyvkereskedő ma köt házasságot *Hajdú Ilonkával* Budapesten.

— **Eljegyzés.** *Reigl Ernő*, eperjesi vasúti vendéglős, eljegyezte *Szentgyörgyi Ferencz*, fumei szállodás leányát, *Melittát*.

— **Teaestély.** Az Ev. Gyámintézet február 2-iki teaestélye iránt a közönség körében általános az érdeklődés. Ez estély kedélyességével, egyszerűségével eddig is a legnépszerűbb volt a farsangi mulatságok között. Tiszta jövedelme a legnemesebb célra szolgál: a diakonissza-alap gyarapítására. A rendezőség, a mely száz tagból áll, mindent elkövet az estély sikere érdekében. A rendezésben résztvesznek a helybeli közös-, honvéd-, tűzér-, ménlelepi katonatisztek is, a kik megjelenésükkel és részvételükkel nemcsak az estély fényét emelik, hanem növelik a kitartó tánczosok számát is. Ily tekintélyes számú rendező-bizottság mellett az estélyen ismeretlen fogalom lesz a «petrezselyem» s minden kislány örömmel fog visszagondolni az estély édes emlékeire... A rendező-bizottság élén *Vogel Béla* és *dr. Wallentinyi Samu* áll; a rendező-bizottság névsora a következő: *Andor Sándor*, *Antalfy Lajos*, *Bayer Róbert*, *dr. Böhm Aladár*, *Bohrandt Lajos*, *Bielek Vilmos*, *Bakay Kálmán*, *Balogh István*, *Berencsy Antal*, *Borsody Károly*, *Bodon Miksa*, *Bulissa Károly*, *Bielek Zoltán*, *Both Tamás*, ifj. *Dobay Károly*, *Dobay Béla*, *dr. Dobay József*, *Divianszky N.*, *Duszik Lajos teol.*, *Dede Lajos*, *dr. Deseffly István*, *dr. Erek István*, *dr. Fuhrmann Imre*, *Frenyó Lajos*, ifj. *Farkas Lajos*, *Faragó József*, *Fábry Viktor*, *Fest Géza*, *dr. Ghillány György*, *Govrik János*, *dr. Gallotsik Sándor*, *György Lajos*, *Gamauf István*, *Gömöry János*, *Guderna Béla*, *Hulyák Valér*, *Hvozdoch Pál*, *Herkely Lajos*, *Holénia Lajos*, *Holénia László*, *Imre Géza*, *Kléger Sándor*, *dr. Komáromi Ferencz*, *dr. Kovács Viktor*, *dr. Kapp Hugó*, *dr. Körtvélyessy Dezső*, *dr. Kakúsz Béla*, *Kavalszky József*, *dr. Lichtig Artur*, *Legányi Dezső*, *dr. Moskovics Emil*, *dr. Maibaum Artur*, *Matherny Gusztáv*, *Mussoni Antal*, *Németh Béla*, *Neményi Sándor*, *Nikelszky Zoltán*, *dr. Ónody Béla*, *dr. Obetkó Dezső*, *dr. Propper József*, *Pethe Ferencz*, *Poloczek Artur*, *Peskó Ödön*, *Pölczy Róbert*, *dr. Rosenberg Mór*, *dr. Raisz Elemér*, *Richnavszky Oszkár*, *Szójka Ernő*, *dr. Semsey József*, *Schöplín Géza*, *Scholze Károly*, *Sztehlo Zoltán*, *Saly Győző*, *Szent-Ivány Ferencz*, *Szent-Ivány József*, *Theisz Ármin*, *Teltsch Kornél*, *Vujsz János*, *Varvasovszky János*, *Weisz Gusztáv*, *Vöröss Sándor*, *dr. Weisz Emil*, *dr. Zahler Elek*, *Zombory Bertalan*. E névsorban még nincsenek benne a katonatiszterendezők nevei; ezeket legközelebb közöljük.

— **Szülői értekezlet.** Az egyhuzamban való tanítás behozatalának további megvitatása és a közönség köréből is információk szerzése végett szülői ért kezlet tartott január 16-ikán d. u. 4 órakor a városházán a Tanári-kör. Az értekezleten sokan megjelentek s igen élénk és tanulságos vita volt, a melyet *Perényi Vilmos* elnök vezetett be. Összegezte az osztott tanítás ellen felhozható érveket és felemlítette, hogy Budapesten kísérleteket tettek egy új készülékkel, a mely az agy éberségének megmérésére alkalmas és azt tapasztalták, hogy délután sokkal kedvezőtlenebb az eredmény, mint a déli órákban. Ezután *Kletsz Gábor* jegyző felolvasa a november 17-iki első gyűlés jegyzőkönyvét, a melyben dr. *E. Nagy Olivér* előadó és a felszólalók nézeti foglaltatnak, hogy ilyképpen megismerkedjék a hallgatóság az egyhuzamban való tanítás mellett és ellen felhozott érvekkel. Elsőnek dr. *Csatary Ágost* szólalt fel és a mai tanítási rend fentartását sürgette, mert az egyhuzamban való tanítás okvetlenül kifáradást eredményez a tanulóknál, a minek degeneráló hatása később mutatkozni fog. A mai siető kor amúgy is a testi és szellemi elsatnyulás tüneteit mutatja. Kivált az elemi iskolában és az algimnáziumban a 4—5 óráig egyfolytában való tanítás lenne káros. Helytelen a reform azért is, mert a gyermekek nem nyernek vele semmit, a mennyiben a délután egyéb privát tanulmányokkal fogják a szülők és a tanárok kitölteni. *Zaborovszky Béla* a reform mellett foglalt állást, kivált

azért, tanító jól beiskoláról benne lenne idejében használni kieme tanítás s a reform fel, e mert utóbbi Mihály az órákának. Leghe óhajtja dönteni Géza, Mayer jegyzés véget az isko dést, a kívánat jegyző, 31-ik délután szegedek dusok 8600 A Ha ebb — kívá a drága kérdés: san mu morú tü kerületi elfogada letelepül vény ug séges lé nyek let szerint, a dékát a lat tárgy anyagi o ben a le az ide emberba hatja Ez végre me is, külön a szegény veszedelm hajtását k sürgetnür — Je ma, januá sárnapon kezdete 5 nemtagok nem fizet Theisz Á hatók. Az jegyek vá zene játsz — Az előadásán Semsey A nyezői, fá egyesület a ki a te vézi ízlé továbbá darabok kezekbe v műsorról — M Az Eperj nek javas kamara segédnek nél egyh kodtak, ezidén e és Fia ep

azért, mert a r. kath. elemi fiúiskolában, a gör. kath. tanítóképzetben és a Stefánia-intézetben nálunk is igen jól bevált az egyhuzamban való tanítás. Az elemi iskolában a négy órás tanítás úgysem fárasztó. A vidékről bejáró tanulókra és a szülőkre nézve is áldásos lenne a mai rendszer megváltoztatása, mert amazok idejében hazaérnének, a szülők pedig a házi körben használhatnák fel gyermekeiket. Dr. E. Nagy Olivér kiemelte, hogy a hol behozták az egyfolytában való tanítást, sehol a tanulók kifáradását nem tapasztalták s a régi rendszerre egy helyen sem tértek vissza. A reform a családi élet megszokott rendjét nem forgatja fel, e mellett kedvezőbb gyermekekre és szülőre egyaránt, mert az előbbi szélesebbkörű neveléshez juthat, az utóbbi pedig többet foglalkozhatik gyermekével. Gerő Mihály nem lát a reform következtében könnyítést, míg az órák számát le nem szállítják, sőt ugyanazon munkának megosztva való elvégzése okvetlenül könnyebb. Leghelyesebb volna minden szülőt külön megkérdezni, óhajta-e a reformot s a szavazás eredménye szerint dönteni. A reform mellett felszólalt még Schöpflin Géza, Roskoványi Miklós és Vujsz János, ellene pedig Mayer Endre, s végül dr. Csatóry Ágost tett megjegyzéseket az érvei ellen felhozottakra. Ezzel a gyűlés véget ért. Úgy értesülünk, hogy a Tanári-kör, mielőtt az iskolafeltartó hatóságok döntése alá vinné a kérdést, meg fogja a szülőket szavaztatni, a mi tényleg kívánatos és helyes is.

— **Halálozás.** Cserépy János, nagysárosi községi jegyző, január 12-ikén, életének 57-ik, jegyzőségének 31-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Hétfőn délután temették el nagy részvét mellett.

— **Elszegényedés Eperjesen.** Régióta nagy özszegyeket áldoz a város szegények, kivált aggok és koldusok segélyezésére. A folyó évi költségvetésben is 8600 korona van ilyen címen kiadásaképpen felvéve. Ha ehhez hozzávesszük még azt, hogy a jótékonyaság — kivált több egyesület révén — szintén nagy teher a drágasággal küzdő lakosságon, méltán felvethető a kérdés: nem tehetne-e valamit a város a rohamosan mutató elszegényedéssel szemben, a mely szomorú tünet nálunk is? E tekintetben az egyik fővárosi kerületi előjárásának azt az indítványát tartjuk itt is elfogadandónak, a mely szerint az idegen szegények letelepülését meg kellene akadályozni. A községi törvény ugyanis feljogosítja a községeket, hogy a szükséges létfenntartási eszközökkel nem rendelkező szegények letelepülését megakadályozzák. Az idézett törvény szerint, a letelepülni szándékozó tartozik ebbeli szándékát a község előjárásánál bejelenteni, mely vizsgálat tárgyává teheti, vajjon az illető ellen erkölcsi vagy anyagi okokból nincs-e valami kifogás, és igenli esetben a letelepülést megtilthatja, vagyis szükség esetén az ide csak azért jövő szegény embereket, hogy az emberbaráti intézkedéseket kihasználják, el is távolíthatja. Ezt a törvényes intézkedést nálunk sem hajtják végre minek következménye az, hogy még külföldről is, különösen Galicziából, tömegesen jönnek hozzánk a szegény emberek, a mi közgazdasági okokból nagyon veszedelmes. E törvényes rendelkezés szigorú végrehajtását kell tehát az elszegényedés csökkentése végett sürgetnünk.

— **Jégünnepély.** Az Eperjesi Korcsolya-Egylet ma, január 20-ikán — kedvezőtlen idő esetén a jövő vasárnapon — farsangi jégünnepélyt rendez. Az ünnepély kezdete 5 és fél órakor. Belépti díj: tagoknak 40 fill., nemtagoknak 1 kor. 20 fill. Jelmezesek belépti-díjat nem fizetnek. A belépti-jegyek az egylet pénztárosánál, Theisz Árminnál jan. 20-ikán délelőtt 10 óráig kaphatók. Az esteli pénztárnál már csak 1 kor. 20 fill.-es jegyek válthatók. Az ünnepély tartama alatt katonazene játszik s tűzijátékot is rendeznek.

— **Az Eperjesi Vöröskereszt-Egylet** műkedvelői-előadásának sikere érdekében Semsey Boldizsárné és Semsey Adolfné, mint a jótékonycélú előadás kezdeményezői, fáradhatlanul buzgólkodnak. Eddig sikerült az egyesületnek rendezőkül megnyerni Ludmann Paulát, a ki a tervbe vett előkép-sorozat előkészítésének művészi ízlést igénylő munkáját volt szives elvállalni, — továbbá Saly Győzöt és Faragó Józsefet s így a szindarabok betanítása és az előadás rendezése a legjobb kezekbe van letelve. Legközelebb az érdekesnek ígérkező műsorról is számot adhatunk.

— **Megjuttalmazott kereskedelmi alkalmazottak.** Az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-Ifjak Egyletének javaslata értelmében a kassai kereskedelmi és iparkamara — mely évenként bizonyos számú kereskedősegédnek, kik hosszabb ideig egy és ugyanazon cég-nél egyhuzamban hűségesen és szorgalmasan munkálkodtak, ötvenkoronás jutalmakat szokott kiosztani — ezidén e jutalmakat Révész Jenőnek, a ki Eger Mór és Fia eperjesi cégénél, és Atlasz Samunak, a ki a Zahler

és Moskovitz cégénél becsületesen és ügybuzgóan munkálkodott, ítélte oda. E jutalmakat Kösch Árpád egyleti elnök a január 16-ikán tartott rendkívüli választmányi ülésen adta át Révész Jenőnek és Atlasz Samunak, a becsületes, szorgalmas és ügybuzgó munkálkodást magasztaló beszéd kíséretében. A jutalmazottak meghatva mondtak köszönetet a kitüntetésért. Az egylet választmányi ülése tudomásul vette még az elnökségnek abbéli intézkedését, hogy a jelenlegi egyleti helyiséget, mely a Gallotsik-féle házban van, fölmondotta.

— **A Petőfi-Társaság felhívása.** A Petőfi-Társaság azzal a kéréssel fordul lapunk útján is a nagyközönséghez, hogy a kiknél Petőfőtől eredeti kéziratok, levelek, költemények, képek, szobrok, műveinek első kiadásai és egyéb tárgyak, valamint a költőre, a költő szüleine, Szendrey Júliára, Petőfi Zoltánra és Petőfi Istvánra vonatkozó adatok vannak, vagy azoknak hollétérol tudomásuk van, sziveskedjenek erről a Társaság meghatalmazottját: Kéry Gyulát (Budapest, VIII., József-körút 72.) értesíteni, ki a Társaság megbízásából gyűjti az adatokat és ereklyéket. A Petőfi-Társaság budapesti házat Petőfi-múzeummá rendezi be, s a Társaság már eddig is számos becses és értékes ereklye birtokában van; de szüksége van a nagyközönség további támogatására, hogy minél dicsőbb emléket állíthasson a halhatatlan költőnek. A Társaság az adatközlők, az ajándékozók és egyéb közreműködők nevét megörökíti évkönyveiben és hálás lesz minden fáradozásért!

— **Adományok.** Az Eperjesi Bankegylet 20 kor.-t, a Nagysárosi Múmalom-Részvénytársaság 20 kor.-t, dr. Árje Fülöp úr (egy kirándulás alkalmával szerzett ügyvédi költséget) 14 koronát, Stern Fülöp úr pedig 4 koronát adományoztak az eperjesi Izr. Kisdiednevelő-egyletnek. Az adakozóknak ez úton is hálás köszönetet mond

az elnökség.

— **A hazai ipar pártolása** érdekében a vallás- és közoktatásügyi miniszter fölívta az iskolai hatóságokat, hogy a kézimunkákhoz szükséges anyagokat — a mennyiben azok itthon is előállíthatók — a belső iparosoktól és gyárosoktól szerezzék be, kiknek címei fölül — ha az illető anyagok mintáit a tanintézetek hozzá beküldik — a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatósága (Budapest, V., Akadémia-utca 3. sz.) díjtalanul ad fölvilágosítást.

— **Francia-magyar előadás.** Január 24-ikén esti 6 órakor lesz a Rákóczi Katolikus Kör nagytermében a harmadik estély. Műsora következő: 1. Magyar dalok. Zongora-szóló. 2. Coppée-Radó: «Hajótörött». Jelenet. 3. Chopin: X. Valse. Zongora-szóló. 4. Trois chapeaux de femmes. Comédie en un acte. 5. Marseillaise. Jegyek előre válthatók jan. 21-ikétől Kösch Árpád úr üzletében. Előjegyzések nem fogadtatnak el.

— **Hatósági ellenőrzést!** A követző sorokat kaptuk: „Az EPERJESI LAPOK helyesen mutatott rá nemrégiben arra, hogy a közönség érdekeinek megóvása végett ellenőrizni kellene minden olyan eladót, a ki árúit mérve hozza forgalomba. Ennélfogva a városnak kellene hiteles mázsát felállítania, vagy a vármegyei mértek-hitelesítő-hivatalt kellene ilyenfel szerelni, a melyen csekély díjért pl. szenet, zsírt és egyéb élelmiszereket bárki utána mérhetne. A rendőrség a mult héten is Friedmann Mór szatócsnál talált hiányt az eladásra kimért cukornál, előbb pedig több kereskedő métermértékét találta kellenél rövidebbnek. Látjuk végül, hogy Budapesten is a szénnel milyen csalást üztek nagykereskedők, minélfogva hatósági ellenőrzést és hivatalos mázsát felállítást kell sürgetnünk, kivált az egyre fokozódó drágaság miatt, a mely a megélhetést még jobban nehezíti, ha tudja minden egyes eladó, hogy az általa megmért árú hitelesen nem lehet sehol utánamérteni. Ezt felhívás nélkül indítványoznia kellett volna a rendőrségnek, mikor látja, hogy Eperjesen is hamis sok helyütt a mérés; továbbá felhívás nélkül keresztül kellett volna vinnie a tanácsnak. Mert a városi előjárásnak az is kötelessége, hogy a közönséget a kizsákmányolás ellen megvédelmezze. Egy családapa.”

— **Új jövedelmi forrás.** Eperjes városának évről évre emelkedő kiadásaival szemben a jövedelmi források állandóan ugyanazok s minthogy gyáripár keletkezésére sincs itt, az ország félreeső szélén, kilátásunk a következő jövedelmi forrást ajánljuk az előjáróság figyelmébe: Vigyük keresztül a háziszemét, valamint a fekáliát és utcai söpredék összegyűjtését, mert ezek az anyagok megfelelő módon összekeverve és kezelve, kitűnő komposztrágyát szolgáltatnak, a mit a gazdák, főleg a szőlőbirtokosok, nagyon szives megvennének, s e révén a város vagy 5—6000 kor. évi tiszta jövedelemre tehetne szert. Ezzel szemben a tényleges kiadás kevés, a kezelés pedig nagyon egyszerű. Első feladat volna lehetőleg a vasútvonal közelében olyan hely kijelölése, a hol ezen szemét- és trágyaanyagok érlelés végett összegyűjtendők volnának. Ezen a helyen ké-

sztendő volna egy megfelelő nagyságú s lehetőleg vízhatlanul épített medence, körülötte pedig legalább 4—5 m. széles területet kellene vízhatlan sárga anyaggal felöltetni, úgy, hogy az a medence felé némi kis eséssel birjon. Már most az ösztetizotogott utcai söpredék és a háziszemét ezen medencze mellé lenne kihordva és lerakva, egyéb szennyanyag pedig külön e célra szolgáló szekéren szállítatnék a helyszínére s egyenesen a medenczébe bocsájtatnék, a melybe ezt megelőzőleg, mintegy két-három centiméter vastag réteg lövegpórt hintünk a szemét szagtalanítása céljából. A medenczébe ily módon bebocsájtott szennyanyag közé azután a medence körül felhalmozott utcai és házi-szemétből (a mely közül az üveg, téglá, cserép és egyéb szilárd tárgyak kiválogatandók) annyit keverünk, a mennyi annak a felítására szükséges. Az ilyen módon előállított trágyaanyagok az értékesítése bizonyos időközönként tartandó nyilvános árverés útján volna legcélszerűbben eszközölhető. Sokan bizonyára kételkedve fogadják ezt az ajánlatot, pedig hogy mennyire reális alapon nyugszik, bizonyítja Temesvár, a melynek ily címen 8—10,000 korona évi tiszta jövedelme van. Nemcsak biztos jövedelemhez jutna így a város, de ez az eljárás a közegészségügynek is kiváló elősegítést tenne. Ne üljön tehát a polgármester tovább is a szemétkihordási szabályrendelet tervezetén, a melyet sehogyssem akar közgyűlés elé vinni, hanem tegye lehetővé annak megalkotását s az itt előadott eszmét is vigye egyúttal keresztül.

— **Felmentett joghallgató.** Még az elmúlt év folyamán történt, hogy Krupecz Ede joghallgató egy nagyobb társasággal mulatott a Berger-féle kávéházban Mikor már a jövedev tetőpontra hágott, a fiatal emberek politikáról kezdtek csevegni, miközben Krupecz Ede felségsértést követett el, a mennyiben a királyra és a dinasztiaira gyalázó szavakat kiabált. A kávéházban volt honvédtisztek az esetről jelentést tettek s így került a felségsértő joghallgató a kassai kir. törvényszék elé, mely pénteken tartott főtárgyalásában foglalkozott ez ügygyel. A kir. törvényszék a kihallgatott tanúk vallomása alapján beigazoltak vette ama körülményt, hogy Krupecz Ede a felségsértést beszámíthatlan állapotában követte el s így vádlottat a vád és következményei alól felmentette.

— **A vízvezeték építése** szépen halad előre. Igen sok házban készen van már a házi-vezeték is. Nagy baj, hogy a házi-vezetéknek az utcai vezetékkel való összekapcsolása igen lassan megy s e miatt a háztulajdonosok között nagy az elégedetlenség. — Tájékoztassuk megemlítjük, hogy ha valamely háztulajdonos közegészségügyi vagy más okok miatt az összekapcsolást soron kívül, tehát a bejelentési sorrendtől eltérően akarja megcsináltatni, forduljon kérelmével a polgármesterhez, a ki azt teljesíteni fogja, minthogy az utóbbi napokban is elrendelte két kapcsolásnak soron kívül való végrehajtását. — Itt említtük meg, hogy a vízvezeték szabályrendelet január 1-jén életbelépett s a vízdíjak a naptól kezdve füstendők. A háztulajdonosok a kivetési ívet a városi pénztárban már átvehetik s a vízdíjakat adójukkal együtt fizethetik be.

— **A vándorkiállítás sorsolását** január 16-ikán Gyöngyösön megejtették Kisorsolattott: egy főnyeremény és kilencz nyeremény, a következő sorrendben: Főnyeremény Füredi Richárd: «Erős Jancsi» cz. bronzszobra; nyerőszám 1049. I. nyeremény: Barsz Adolf: «Pihenő hely», olajfestmény; nyerőszám 0227. — II. nyeremény: Freckay Endre: «Fűzfásor őszszel, pastell»; nyerőszám 0006 — III. nyeremény: Liipola György: «Szegények», gipszszobor; nyerőszám 0279 — IV. nyeremény: Kende István: «Délutáni nap», olajfestmény; nyerőszám 0993. — V. nyeremény: Koroknyai Ottóné: «Füstös konyha», olajfestmény; nyerőszám 1127. — VI. nyeremény: Murányi Gyula: «Öreg asszony», gipszszobor; nyerőszám 2783. — VII. nyeremény: Nagy Lázár: «Virágos udvar», olajfestmény; nyerőszám 3806. — VIII. nyeremény: Basch Árpád: «Bérczek közt», olajfestmény; nyerőszám 2594. — IX. nyeremény: Bakos Tibor: «Erdő széle», vízfestmény; nyerőszám 3096. A kihúzott sorsjegyek tulajdonosai sorsjegyeiket küldjék be a Múcsarnokba (Budapest, Városliget), mely a kisorsolt műtárgyakat címükre meg fogja küldeni. A folyó évi január hó 31-ig át nem vett műtárgyak az illető város tulajdonába mennek át. Itt közöljük egybeként, hogy a vándorkiállítás a legteljesebb sikerrel járt: Elkelt a kiállított 255 műtárgyból 154 drb. 62,000 korona értékben, és pedig a kiállító 110 szerző közül 88-tal.

— **Tátrai kirándulás.** A Magyar Kárpátgyesület Eperjesi Osztálya január 27-ikén 2—3 napra terjedő kirándulást rendez a Tátrába, a melyet dr. Flórian Károly vezet. Jelentkezni lehet Theisz Ármint pénztáros üzletében.

— **Emlékezzünk!** Az Iglón megjelenő SZEPESI LAPOK előfizetést hirdet egy saját kiadásában megjelenő műre: egy honvédpap rabsága idején írt feljegyzéseire «A szabadságharcból». (A 38-ik honvéd-vadász zászlóalj viszontagságai 1849-ben.) A könyv érdekes kritikai megvilágítása a szabadságharc egyes részleteinek, melyek között igen sok ismeretlen adatot hoz nyilvánosságra. Szellemes hangon ismerteti a harc hevében lejátszódott humoros jeleneteket és őszinte kritikával kíséri az itt-ott előfordult visszasságokat. Az eredeti kézirat Göbl Henrik merényli plébános és Telléry Gyula iglói lapszerkesztő átdolgozásával jelenik meg mintegy 200 nyomtatott oldalon. Ára 2 korona; megrendelhető a SZEPESI LAPOK kiadóhivatalánál Iglón.

— **Vármegyénk feliratai az országgyűlésen.** A képviselőház legutóbbi ülésében Sárosvármegye következő feliratait tárgyalás és jelentéstétel végett a a kérvényi bizottsághoz utasították, ú. m.: a 48-as honvédek és özvegyeik érdekében; a munkásbajok orvoslása végett; a korcsmáknak és pálnkaméréseknek vasárnapokon és ünnepeken zárvatartása iránt; a magyar nyelvű cégfeliratoknak kötelező használata; a néptanítók helyzetének javítása, és a honvédség egyenruhájának magyar jellege érdekében. Ezeket a feliratokat kivül Szinyei Merse Félix képviselő bemutatta a kisszebeni kerület róm. kath. papságának kérvényét a korcsmáknak és pálnkaméréseknek ünnepeken leendő zárvatartása iránt; ezt a képviselőház szintén a kérvényi bizottságnak adta ki.

— **Panasz a kis-posta ellen.** Az Eperjes 2. sz. postahivatal ellen már régóta és állandóan halljuk azt a panaszt, hogy a csomagok főlvétele körül túlságosan körülményes; mindenféle kifogásokat emel a csomagolás, a pecsételés, a czimezés stb. miatt. Ez okokból a feleket igen gyakran elutasítja e hivatal. A felek aztán sokszor úgy segítenek magukon, hogy a csomagot elviszik az Eperjes 1. sz. hivatalba, s ez azt minden akadékoskodás nélkül fölveszi. Ebből következtetik a felek, hogy a kis-postának minduntalan ismétlődő kifogásolgatása többnyire alaptalan. Mivel ez az eljárás a közönségre terhes és fölötte sok késedelmet okozó, felhívjuk erre a postaigazgatóság figyelmét. (Beküldetett.)

— **Villamos-világítást a közgyűlési terembe!** Eperjes város közgyűlési termét nemcsak a képviselőtestület, hanem a városi tanács és igen gyakran más testületek gyűléseinek megtartására is felhasználják. A mint azonban sötétedik, a terembe tejszerttyákat visznek s ezeket gyújtják meg a helyett, hogy a villanyt használnák. Kár volt, hogy ebbe a terembe nem vezették be a villamos-világítást már akkor, midőn a terem egyik ablakán elhelyezett óra megvilágítására a villanyt alkalmazták. A gyertyákkal való világítás teljesen elégtelen, annál olvasni és írni alig lehet s a hallgatóság teljesen sötétben marad. Kérjük a városi tanácsot, haladjon e tekintetben is a modern korral és vezesse be a villanyt a közgyűlési terembe.

— **Az Eperjesi Bankgyűlés tavalai üzleti jelentése** elsősorban Kubinyi Aurél elhunytáról és Kubinyi Albert igazgatósági tag kitüntetéséről emlékezik meg. A forgalom ez intézetnél tavaly is emelkedett, de a nyereség, a nehéz pénzügyi viszonyok miatt, 6664 koronával csökkent. A 62,839 k. 74 f. nyereségből részvényenként 16 kor.-t adnak osztalékul, 22,839 k. 74 f.-t pedig a különleges tartalékalaphoz csatolnak. Az egyes üzletágak zárata a következő: betét 3.595,773 k. 09 f. (307,794 k. 20 f. emelkedés); váltótárca 2.583,863 k. 56 f. (214,164 k. 02 f. emelkedés); kézizálogra kölcsön adva 43,650 k. 88 f. (257 kor. 98 f. apadás); ingatlanokra adott kölcsön 1.045,524 k. 79 f. (11,231 k. 64 f. növekedés); értékpapírok 64,801 k. 66 f. A bizományi üzletben a forgalom 1.040,820 k. 25 f. volt; szelvényt beváltottak 176,275 k. 71 f. értékben s ércpénzt vettek 40,786 k. 02 filléren. Az összeforgalom 35.874,735 k. 80 f. volt; a nyugdíjalap állománya 149,001 k. 38 f. Mint az Osztrák-Magyar Bank kassai fiókjának mellékhelye, ennek 2.548,926 k. 75 f. értékű váltóját szedte be az intézet.

— **A Nagysárosi Műmalom-Részvénytársaság** mult évi jelentése és zárszámadása most hagyta el a sajtót. Az igazgatósági jelentés először is Kubinyi Aurél közgyűlési alelnök haláláról emlékezik meg, azután pedig az évi üzletmenetről számol be. Az 1906. év első fele újabb kedvezőtlen volt a malomiparra nézve s ennél fogva itt is veszteséggel járt, úgy, hogy a kimutatott 106,826 k. 19 f. nyereség tulajdonképpen az év második feléről származik. Az őrlés július 5 től 27-ig szünetelt, a mely idő alatt a koptatót átalakították s 49,108 k. 90 filléren új gépekkel szerelték fel. A mult évben megöröltek 352,367 mm. búzát és 8088 mm. rozst s eladtak 362,653 mm. őrléményt; készlet 1906. decz. 31-ikén 9956 mm. őrlémény. Részvényenként 30 kor. osztalékot adnak, a mely márcz. 1-jétől kezdve váltható be; 10,826 k. 19 f.-t a tiszta nyereség-

ből az osztalék-tartalékalaphoz csatolnak. A részvénytársaság vagyona a következő: Földek és belsőségek 14,388 k. 29 f., hivatalnoki laképületek 15,954 k. 80 f., közönséges malom 24,000 k., műalmi gyárépületek 289,703 k. 62 f., gőzgép és malomberendezés 413,573 k. 88 f., iparvasút 73,966 k. 12 f., szerszám, eszköz és bútor 4197 k. 60 f., anyagkészlet 9526 k. 44 f., szákkészlet 68,678 k. 28 f., szemesélet-készlet 354,314 k. 95 f., őrlémény-készlet 194,759 k. 23 f., pénztári készlet (a főpénztárban 48,979 k. 37 f., a fiókpénztárban 4075 k. 98 f.) = 53,055 k. 35 f., giró-számla követelés az Osztrák-Magyar Banknál 62,084 k. 37 f., m. kir. postatakarékpénztárnál követelés 26,033 k. 38 f., cs. kir. osztrák postatakarékpénztárnál követelés 8001 k. 89 f., utánvételek (kүнnlevő vasúti utánvételek) 1037 k. 88 f., váltók 5620 k. 38 f., 357 adós (előleg búzára 310,755 k. 67 f., követeléseik lisztért 527,676 k. 55 f.) = 838,432 k. f. 22; összesen 2.457,328 kor. 68 fill.

— **Szent-István napján** — mint a kereskedelmi miniszter, felmerült kétségek eloszlátása végett, most kijelentette — sem országos, sem hetivásár nem tartható és pedig akkor sem, ha Sz.-István napja vasárnapra esik.

— **Pályázat.** A kurimai és felsővízközi körjegyzőségeknek egy-egy segédjegyzői állás van üresedésben. Mindkettő azonnal elfoglalható.

— **Felmentés.** A belügyminiszter Toman Béla sároskőszegi állami anyakönyvvezető-helyettest ezen tisztségétől felmentette.

— **Próbálja meg gummi-szivacsot** használni, többet tengeri-szivacsot nem fog venni, oly óriási az előnye a gummi-szivacsnak a tengeri-szivacs felett. Beszerezhető Bilich Ferencz fodrászati cikkek raktárában. Fő-utca 63, a hol egyéb gummikülönlegességek is kaphatók.

— **Pótadó-leírás.** Ingatlanok tulajdonosai, ha ugyanok nem bekebelezett teher van, jogosítottak az általános jövedelmi pótadó leírását kérni az illetékes községi adóhivataloknál. Ezen kedvezmény igénybevétele végett a birtokosok vallomási ívet tartoznak kitölteni s azt az előjárásokról, illetve adóhivataloknál legkésőbb január 31-ikéig benyújtani. Vallomási ívet minden adóhivatal és községi előjáróság díjtalanul ad a feleknek.

— **Mének szétosztása.** Az eperjesi ménteleposztálynál a mén az egyes fedeztetési állomásokra való szétosztását január 28-ikán reggel 9 órakor fogja Buda-házy Kálmán miniszteri osztálytanácsos eszközölni.

— **Üres beszéd** az, hogy nehéz a gyermek arczára az úde színt előteremteni. A Zoltán-féle csukamájolajjal elért eredmények pótolhatatlanok, s ezért ne tévesztesse meg magát senki sem hangzatos felcímszavakkal, hanem ha csukamájolajról van szó, akkor egyedül és csakis a Zoltán-félet vegye, mely üvegenként 2 koronáért kapható a gyógyszerárakban.

— **Védelem.** Nagy társadalmi akció indult meg a tüdővész megakadályozására. A tudományos világ minden gondolkodó ember figyelmét felhívja a védekezésre. A mozgalom szép eredményt mutat, egyröl azonban elfeledkeznek: hogy az uszályos női-ruhákat kitiltás a használatból. Németországban van oly hatóság, a hol 50 koronára büntetik az uszályos-ruha hordozóját. Nem ártana nálunk is behozni ezt a radikális kúrát, mert úgy a női-toiletteket a porfelhő nem kísérné.

— **Elismert tény,** hogy a legjobb szőlőoltványok fajtisztán és lelkiismeretesen kezelve, a «Millenium-telep»-nél, Nagyösz (Torontál-megye) kaphatók. Sok ezer elismerő-levél tanúsítja azt és igazolja ama nagy bizalmat, melylyel a szőlőbirtokosok ezen kiváló szakértelemmel kezelt telep iránt viseltetnek. Műmellékletekkel ellátott remek kiállítású magyar vagy német. v. román, v. szerb nyelvű főárjegyzékét a kezelőség minden érdeklődő-ek ingyen és bérmentve küldi.

— **Izgató tót ügyvéd.** Az eperjesi kir. ügyészség vádat emelt dr. Medveczky Lajos zólyomi ügyvéd ellen azért, hogy ez mint képviselőjelölt tót választóit nemzetiségi jelszavakkal izgatta és egyebek között azt is mondotta, hogy harcolni kell azért, hogy a Felvidéken a tótság uralkodjék. Az eperjesi kir. törvényszék ez ügybe a vizsgálatot elrendelte.

— **El az uszálylyal!** Ezt hallani minduntalan, a mióta nyilvánvaló lett, hogy a por nemcsak a légzőszerveket izgatja, hanem betegségeknek, különösen pedig a tuberkel-bacillusok átvitele útján tüdőbetegségek az okozója. A modern tudomány nagy súlyt helyez az ezen betegség elleni óvintézkedésekre és elsősorban ajánlja a légzőszervek megvédését hurut ellen, mert csakis katarhális gyuladason képesek a bacillusok terjeszkedni. Semmi más szer sem használható e célra jobban, mint a «Sirolin-Roche», mely a köhögést csillapítja és a légzőszerveket a bacillusok káros hatása ellen megvédi. Kapható minden gyógyszerárakban.

— **Egy népszerű.** A «Moll-féle sóborszesz» által a betegeknek egy épp oly gyógyhatású mint olcsó szer nyújtatik közsvényes és csúzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona 90 fillér. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I.,

Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Hírlapjegyzék és előjegyzési naptár.** Dukés M. Utóda, Wien, Wollzeile 9., sz. hírlapjegyzéke is megjelent s ez évben előjegyzési naptárral kapcsolatosan. Úgy mint az előbbi években, most is hasznos hirdetői eszköz ez, melyből mindenki tájékozást szerezhet a legelterjedtebb napi- és hetilapok hirdetői díjairól, valamint szaklapokról is. A Dukés M. Utóda cég különben bármilyen felvilágosítással szolgál hirdetési ügyekben.

— **Erős sovínista** ugyan, de derék magyar ember Szalay Farkas honfitársunk, ki felbuzdulva a Klondykeben hirtelen meggazdagodott aranyásók sikerein, maga is elindult az aranytermő, hó- és jégborította, távol Északamerikába. Hogy azonban hazájától távol is kifejezést adjon magyar érzelmeinek, még itthon ellátta magát megfelelő ruházattal, fegyverrel, szerszámokkal sőt — tekintettel a Klondykeben uralkodó rengeteg drágaságra — még élelmiszerekkel is, melyek között — élelmi- és gyógyszer gyanánt — néhány tucat négycsillagos Eszterházy-cognac foglalt el tekintélyes helyet. Igaz ugyan, hogy — mint Szalay írja — nagy beviteli vámot szedtek be rajta partraszállásakor, de majd megfizetik neki a Klondykeiek, minden cseppet arannyal; már pedig, ha ez tény, akkor Szalay uram akár egy csákányvágást se tegyen, mert magából a vele vitt Esterházy-cognacból is meggazdagodhat. A mit tiszta szívből kívánunk is neki.

— **Rendőri hír.** Az utca ismert alakja, a vízfejű Vitkovsky Samu, az aggápoldában jan. 15-én meghalt.

Felelős szerkesztő:

Dr. Raffay Ferencz.

Kiadótulajdonos:

Kösch Árpád.

NYILTÉR.*

B lapjuk 2-ik számában hírt adtak a belügyminiszter azon rendeletéről, mely szerint a bártfaterdői Park-klub, az ott észlelt szabályellenességek miatt, bezáratik. Ezzel szemben, a lehető félreértések elkerülése céljából, a Park-klub jelenlegi vezetősége indítatva éri magát annak kijelentésére, miszerint a belügyminiszteri rendelet még az 1904. és 1905. év nyarán történetekkel kapcsolatosan megindított vizsgálat folyamánként jelentkezik.

Mult év, vagyis 1906. év nyara óta ugyanis egyrészt új igazgató áll a fűrdő élén, másrészt a Park-klub vezetősége, illetőleg igazgatósága — a régi leköszönése folytán — új személyiségekkel töltenet be, a kiket a felelősség a multaként annál kevésbé terhelve, a mennyiben az 1906. évi idény alatt az inkriminált lovacsakajáték asztala egyáltalán nem lett a klub helyiségébe beállítva, s a klub vezetősége sem személyesen, sem képviselőileg a kártyajátékokban részt nem vett, sőt gondoskodott, hogy bármilyen játék a rendes klubkereteket meghaladó mértékben ne üzessék.

Világos tehát, hogy a miniszter feloszlató rendelete nem az 1906. évi idényben történetekben találja indoklását, de a megelőző évek folyamán.

Eperjes, 1907. január 15.

Park-klub igazgatósága.

Az e rovat alatt foglaltakért felelősséget nem vállal a Szerk.

6101—1906. kig. szám.

Hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező **hid- és útvám-,** valamint **helypénzszedési jog** 1907. évi április 1-jétől 1910. márczius 31-ikéig, vagyis további 3 egymásután következő évre árverés útján bérbeadatik; az árverésnek a városháza tanácsstermében leendő megtartására határidőül 1907. február 14-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetik s ehhez az árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a felajánlott bérösszegnek 10%-ával ellátott írásbeli ajánlatok — melyekben a hid- és útvámra felajánlott bérösszeg külön, a helypénzszedési jogra szintén külön és azonfelül együttesen legyen kitüntetve — a város polgármesterénél a szóbeli árverés megkezdéséig átnyújtandók; a szóbelileg árverelők azonban tartoznak a kiáltási árak 10%-át, vagyis 4400 koronát bánatpénzül letenni.

Az árverési feltételek a városi számvevő-ségnél a hivatalos órákon tanúl betekinthezők.

Eperjes szab. kir. város tanácsa 1907. évi január 14-ikén tartott üléséből:

Krayzell s. k.,

polgármester.

Hoffmann s. k.,

főjegyző h.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes-hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosvízfürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

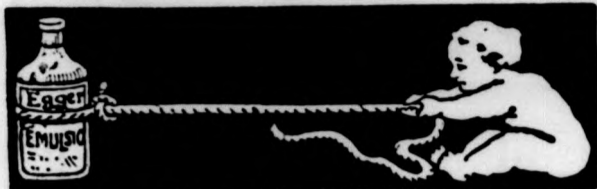
SZEMGYÓGYINTÉZET Miskolcson Széchenyi utca 5.

dr. VAJDA GÉZA szemorvos vezetése alatt.

Menetjegyek Amerikába.

Belgial királyi postagőzőse a Red Star vonal-nak.

Elutazás minden szombaton Antwerpen-ből egyenest New-York-ba, s kétszer havonta Antwerpen-ből Canadába, elsősorú új gőzös, gyors utazás, jó ellátás. Bővebb értesítést bérmentve és ingyen ad a Red Star Line, Wien, Wiedner Gürtel 20.

Az egészség védbástyája a jó táplálkozás.

Sorvasztó betegségekben szenvedők, erőben és testsúlyban vissza-maradt vagy fogyatkozó egyéneknek igen fontos a tudat, hogy az EGGER-EMULSIÓBAN oly szerrel rendelkezik, mely teljes mértékben képes pótolni testük katuk és egészségük hiányait és helyreállítani az elveszett erőt.

Kérjük a t. cz. orvos urakat és közönséget, tüzetesen Egger-féle készítményt követelni.

A „Nádor-gyógyszertár” Budapest, VI., Váci-körút 17 bárkinek küld egy ingyenes próbát 30 fillér előzetes beküldése ellenében. (Csomagolás és portóért.) — Egy eredeti nagy üveg EGGER-EMULSIÓ 2 korona árban kapható.

Eperjesen kapható: Barts Emil, Korn Vilmos, Molitorisz István gyógytárakban és Pálesch Árpád drogériában. — *Bartfán*: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Vezérgyár: RUDA ÉS BLOCHMANN, Budapest.

Tisztelettel tudatom a nagy-érdemű közönséggel, hogy Pecz Vilmosné szül. Fuhrmann Irén úrnő saját termésű és saját töltesű tokaj-hegyaljai 1903. évjáratú

SZOMORODNI-BORÁT

bizományba vettem és következő árban árúsítom:

1 literes üveg 95 kr.

1/2 „ „ 50 „

Nagyobb vételnél árengedmény.

Bein Simon

csemege-üzlete, Eperjes, Főutca 29.

A legelőkelőbb orvostanárok által ajánlott és a kiállításokon aranyérmekkel és díszoklevelekkel kitüntetett

Esterházy-cognac

mely a közönség kedvencz itala, mindenütt kapható.

Központi iroda:

Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár

BUDAPEST,
V. ker., Nádor-utca 16.

KISSZEBENI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás. A Kiszzebeni Takarékpénztár t. cz. részvényesei az 1907. évi február hó 3-ikán d. u. 2 órakor szab. kir. Kiszzeben városában, a városház tanácskozási termében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezenel tisztelettel meghívotnak. — **Napirend:** 1. A közgyűlési elnöknek megválasztása. 2. Az igazgatóság által az 1906. üzletévre elkészített és a felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás és mérleg előterjesztése — az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentéseivel együtt. 3. Az osztalék meghatározása. 4. Egy megürült felügyelőbizottsági póttagsági helynek betöltése. 5. Két igazgatósági póttagnak választása.

Kiszzeben, 1907. évi január hó 10-ikén.

Az igazgatóság.

20. §. A szavazati jogot lehet személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolni, kivántatik azonban, hogy a szavazati jog gyakorlásának alapját képező részvények a közgyűlést megelőzőleg legalább 30 nappal legyenek a részvénykönyvben a részvényes nevére átírva.

21. §. Azon t. cz. részvényesek, kik szavazási jogukat gyakorolni kívánják, szíveskedjenek a szabályok 21. §-a értelmében saját nevükre irt részvényeiket egy nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél — igazolvány kicserélése mellett — letenni.

Vagyon.	Mérlegszámla.	Teher.	Tartozik.	Nyeremény- és veszteség-számla.	Követel.		
Pénztári készlet	11946 12	Részvénytőke	70000 —	Takarékbetéti kamatok után	23769 07	Nyerem.-áthozat 1905. évről	1891 24
Kölcsönök ingatlanokra . . .	311388 93	Takarékbetétek	718894 56	10% kamat-adó	2350 22	Leszámitolási kamat	27198 75
Leszámitolt váltók	425749 37	Fel nem vett osztalék	432 —	Vegyess költségek	1200 69	Kölcsönök utáni kamat	21037 07
Előlegek	7977 —	Tartaléktőke	14536 73	Személyzeti fizetések	5666 74	Előlegek kamatai	496 81
Kötvény-kölcsönök	49622 50	Osztalék-tartalékalap	4000 —	Remuneratio	416 66	Más intézeti betétek utáni kamat	263 —
Óvatolási díjak	104 65	Napibiztosok díjai	552 —	Lakbérért	350 —	Kötvénykölcsönök ut. kamat	2017 34
Felszerelés	400 —	4% részvénykamat 1906. évre	2800 —	Jövedelmi adóért	3279 31	Folyó-számla kamat	98 61
6000 kor. névértékű 4%-os magy. koronajáradék-kötv.	5828 —	6% tartaléktőke 1906. évre	660 52	Napibiztosok díjai	552 —	Nyerem. idegen szelvények-nél, ércpénznél és jutalék	273 85
Folyó-számla adások	11098 61	3% részilletmény 1906. évre az igazgatónak	330 26	4% részvénykamat 1906. évre	2800 —	4%-os magyar koronajáradék adómentes kamata	240 —
	K. 824115 18	9% részilletmény 1906. évre az igazgatóságnak	990 78	6% tartaléktőke 1906. évre	660 52		
		2% részilletmény 1906. évre a felügyelőbizottságnak	220 17	3% részilletmény 1906. évre a vezérigazgatónak	330 26		
		M. é. megadózt. áthozat 1891-24	220 17	9% részilletmény 1906. évre az igazgatósági tagoknak	990 78		
		Nyerem.-kiegyenlítés 8806-92	10698 16	2% részilletmény 1906. évre a felügyelő-bizottságnak	220 17		
			K. 824115 18	Megadóztatott nyerem.-áthozat	1891-24		
				Nyerem.-kiegyenlítés 8806-92	10698 16		
					K. 53516 67		

Kiszzeben, 1906. évi december hó 31-ikén.
Rosenfeld s. k., vezérigazgató.
Bohus s. k., pénztárnok.
Az igazgatóság:
Gallé Alajos s. k. Zombory Bertalan s. k. Marschalkó Samu s. k. Czapkay Imre s. k. Dr. Windt Arthur s. k. Dr. Rosenfeld Samu s. k. Eiszelt Antal s. k.

A fentbbi mérlegszámla alulírottak által az intézet számadásai és könyvei alapján megvizsgáltottnak és a közbenjárásunk mellett fölvett leltárral összehasonlítottnak, mindenben helyesnek találtottnak.
Kiszzeben, 1907. évi január hó 8-ikán.
A felügyelő-bizottság:
Dr. Prokopovitsch Béla s. k. Ehlers Hector s. k. Fayt Antal s. k.

Kiszzeben, 1906. évi december hó 31-ikén.

Rosenfeld s. k., vezérigazgató.

Köhögés!

Ki arra nem ügyel, vétkezik saját teste ellen.

KAISER-féle
MELL-KARAMELLÁK
a 3 fenyővel.

Orvosilag megvizsgálva és ajánlva köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodás ellen.

5120 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúskodik, hogy azt, a mit ígérnek, valósul.

Csomagok ára **20 és 40 fillér.**

Kapható:

SCHOLZE ALFRÉD
cukrászda- és kávéházában EPERJESÉN.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernak évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csúz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 1 korona 90 fillér.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és apolasára úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétválasztás:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek.

A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni

Kapható Bein Simon fűszer- és csemegekereskedésében Eperjesen.

Jó bort

— ojtványtőkén termettet — **fehért** vagy **vöröset** utánvétellel küldök 50 literen felül, literenként **22** krajczárért.

Vereb József, Gyöngyös.

10601 Főutca 23.

— No barátom! hallottam, hogy megnéztél és meggyőződted arról a csodálatos intézetről, a hol kitűnően ki tudják tisztítani a ruhát, a nélkül, hogy mosni kellene; látod, kedves barátom, ez a nagy csoda még nem létezett soha. Ebben az intézetben szárazon kitisztítják a ruhát, egészen olyan lesz, mint új; mert jegyezd meg, barátom jól magadnak, ha a ruhát valamelyik intézetben kimossák, az lehetetlen, hogy jó legyen, mert a ruha a vízben elromlik, összemegy, rövid lesz, kikopik; lehetetlen jól helyrehozni. És látod, barátom, azt a

Sikorszky-féle műtisztító-intézetet

dicsérem én; ott a ruhát nem mossák ki, ott csodálatos módon kitisztítják: ott csodálatos port találtak fel, a melylyel a peccés ruhát behintik, attól minden peccét lemegy. aztán lekefélik, jól kivasalják — egyszóval ismét új lesz. Mondható, hogy ki-tűnő és patent, a ruha nem romlik el, egyszóval új lesz. Hát kérlek arra a kis szivességre, el ne mulaszd másoknak is ajánlani, hogy mindenki legyen meggyőződve, hogy létezik egy intézet, a hol lehet spórolni, olcsón és jól új ruhát szerezni.

— Kedves barátom, nagyon szépen köszönöm neked; Isten veled, viszontlátásra!
— Édes barátom, ha esetleg elfelejtenéd valahogy, itt a címe a műtisztító-intézetnek:

Első eperjesi ruha-vegyiműtisztító- és javító intézet.

Eperjes, Főutca 23. sz. alatt, bent az udva: ban (első ajtó), a Berger-kávéház és a kaszárnya átellenében, az átjáró mellett.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Figjen!

Egger mellpasztillái,

az etvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Eperjesen kapható: Barts Emil, Korn Vilmos, Molitorisz István gyógyszertárakban és Pálesch Árpád drogeriában. — **Bártfán:** Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszertárakban.

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

Korszerűen s díszesen felszerelt

Legválasztékosabban berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESÉN.

Árjegyzékek, számlák, czégekártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézőlevelek, czímkek, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással. ...

Pénzintézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti könyvek (szines vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Bármely hírlapra előfizetések közvetítése.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítás, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és csinos kiállítása. Különlegesség könyvnyomdai szinnyomásban!

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók ízléses kivitelben, falragaszok, műsorok, étlapok, tánczrendek, szinlapok s egyesületek részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítik.

Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntöde.

Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával.

Nyomatott Kösch Árpád könyvnyomdátó-intézetében Eperjesen.